

Stakeholders werken aan een verantwoorde natuursteensector Beoordelingskader

Initiatief TruStone

Stakeholders werken aan een verantwoorde natuursteensector

September 2020

Beoordelingskader Initiatief TruStone

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Doelen	2
1.2	Weging.....	2
1.3	Drempelscores	3
1.4	Toegevoegde waarde van auditbedrijven aan due diligenceproces	3
	Stap 1 Beleid en organisatie	4
	Stap 1.1 Het formuleren van een internationaal MVO-beleid	4
	Stap 1.2 Het integreren van internationaal MVO in de bedrijfsvoering	11
	Stap 2 Analyses van keten, gebruikte materialen product en inkoop/bedrijfsproces	15
	Stap 2.1 Het maken van een overzicht van de productieketen	15
	Stap 2.2 Het in kaart brengen van risico's en/of negatieve gevolgen in de productieketen	19
	Stap 2.3 Het prioriteren van risico's en/of negatieve gevolgen	23
	Stap 3 Actieplan: voorkomen, verminderen, herstellen/compenseren	29
	Stap 3.1 Het formuleren of bijstellen van doelstellingen op basis van de geprioriteerde risico's en/of negatieve gevolgen	29
	Stap 3.2 Het formuleren of bijstellen van acties op basis van de geformuleerde doelstellingen	30
	Stap 4 Monitoring en verificatie; vaststellen van verbeteringen	35
	Stap 4.1 Het evalueren van de effectiviteit van genomen internationaal MVO-maatregelen	35
	Stap 5 Communicatie en rapportage	37
	Stap 5.1 Het extern rapporteren over uw due diligence	37
	Stap 6 Toegang tot herstel en verhaal	39
	Stap 6.1 Het gebruiken van een klachtenmechanisme	39
	Bijlage – Checklist auditbedrijven	41

1. Inleiding

1.1 Doelen

De inhoud van dit beoordelingskader is gebaseerd op de teksten van het Initiatief TruStone en de daarin aangehaalde internationale richtlijnen. Deze richtlijnen zijn de arbeidsnormen van de internationale arbeidsorganisatie ILO, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, en de UN Guiding Principles for Business and Human Rights. Het in deze richtlijnen beschreven 'due diligence'-concept vormt het raamwerk van het beoordelingskader.

Het beoordelingskader maakt voor deelnemende bedrijven inzichtelijk hoe de jaarlijkse beoordeling van hun inspanningen plaatsvindt en geeft bedrijven ook inzicht welke stappen zij kunnen nemen en op welke vlakken zij nog voortgang moeten maken. Om te zorgen dat doelen en acties op onderwerpen als kinderarbeid, leefbaar loon, veiligheid en gezondheid goed in beeld zijn, kunnen bedrijven voor dat onderdeel het hoogste aantal punten behalen. Dit stimuleert tot actie.

Het beoordelingskader stelt het Secretariaat van het Initiatief TruStone in staat beter op geaggregeerd niveau te rapporteren over de voortgang die deelnemende bedrijven en partijen maken in de verduurzaming van de sector en over te ontwikkelen gezamenlijke activiteiten.

1.2 Weging

De vragen in het beoordelingskader hebben een weging. Deze weging komt tot uiting in kernvragen versus 'gewone' vragen en het toekennen van een aantal punten per vraag.

Kernvragen zijn vragen waaraan bedrijven ten minste zouden moeten voldoen op basis van gemaakte afspraken in het Initiatief Trustone en zijn aangevuld met zogenaamde essentiële vragen waarvan men zou mogen of moeten verwachten dat bedrijven hieraan naar verloop van tijd kunnen voldoen. Voorbeelden van kernvragen op basis van afspraken in het Initiatief zijn de vragen onder stap 2.1 over de mate van inzicht in de keten. Voorbeelden van kernvragen op basis van essentie en verwachting zijn de vragen onder stap 1.1 over het formuleren van internationaal MVO-beleid. De laatstgenoemde vragen zijn kernvragen die gelden voor jaar 2, 3, 4 en 5. Hierbij geldt dus dat het essentieel is en redelijk om te verwachten dat bedrijven in jaar 2 Internationaal MVO-beleid hanteren dat voldoet aan de uitgangspunten van het Initiatief. Bedrijven die een kernvraag die van toepassing is met 'nee' beantwoorden voldoen niet aan de voor hen geldende verplichtingen. Ook bedrijven die 'ja' antwoorden, maar daar ontoereikend bewijs voor aandienen, voldoen hieraan niet.

Het aantal punten dat verdient kan worden met vragen verschilt. Punten zijn primair toegekend op basis van het belang van de vraag. Oftewel, de mate waarin de vraag bijdraagt aan de verplichtingen die onderdeel zijn van het Initiatief en de mate waarin zij bijdragen aan het identificeren, mitigeren en adresseren van negatieve gevolgen in de keten. De toegekende punten stimuleren zo de inspanning van bedrijven op de belangrijkste onderdelen van het due diligenceproces.

Onderstaande verhoudingen per stap in het due diligenceproces, zijn verschillend voor bedrijven die uitsluitend uit niet-risicolanden importeren (categorie B) en bedrijven die ook uit risicolanden importeren (categorie C), omdat voor de B-bedrijven minder due diligence stappen van toepassing zijn voor de categorie C-bedrijven.

Due diligence stap	Categorie B		Categorie C	
Internationaal MVO-Beleid	24	24%	24	9%
Integratie in organisatie	32	32%	32	11%
Overzicht in de keten	32	32%	32	11%
Inzicht/prioritering risico's	0		56	20%
Acties en doelstellingen	0		64	23%
Evalueren effectiviteit	0		24	9%
Publieke communicatie	12	12%	28	10%
Klachtenmechanisme	0		20	7%

Totaal	100	100%	280	100%

1.3 Drempelscores

Voor de deelnemende bedrijven zijn drempelscores of percentages bepaald. De drempel wordt ieder jaar geleidelijk verhoogd. Bedrijven krijgen hierdoor de kans zich het due diligence proces eigen te maken en in het proces te groeien. Tegelijkertijd wordt door de lat geleidelijk hoger te leggen voldoende individuele voortgang (per bedrijf) en collectieve voortgang (convenant breed) gerealiseerd.

De drempelscores voor zowel categorie B- als C-bedrijven zijn onderstaand weergegeven:

Jaar van deelname	Drempel per jaar (%)	Kernvragen
1	20%	kernvragen jaar 1
2	40%	kernvragen jaar 1 en 2
3	60%	kernvragen jaar 1, 2 en 3
4	75%	kernvragen jaar 1, 2, 3 en 4
5	90%	kernvragen jaar 1, 2, 3, 4 en 5

Het percentage wordt berekend aan de hand van de verhouding tussen het totaal te behalen punten en de daadwerkelijk behaalde punten.

1.4 Toegevoegde waarde van auditbedrijven aan due diligence proces

De partijen van het Initiatief TruStone zien samenwerking met auditbedrijven die verklaringen afgeven als een waardevol onderdeel van een overkoepelend of 'groter' due diligence proces. In het beoordelingskader is indien van toepassing beschreven bij welke stap of bij welke vraag auditbedrijven die verklaringen afgeven eventueel toegevoegde waarde kunnen bieden.

Als bijlage is een checklist opgenomen waarin uitgebreider wordt ingegaan op de verschillen tussen het Initiatief TruStone en auditbedrijven die verklaringen afgeven en waarin ook per stap de aandachtspunten worden weergegeven.

Naast auditbedrijven zijn er ook initiatieven zoals de MVO-prestatieladder die meer uitgaan van het kader van de OESO-richtlijnen en van aangesloten bedrijven ook vragen om due diligence uit te voeren. Deze initiatieven richten zich over het algemeen niet op specifieke sectoren. In het beoordelingskader wordt daarom niet verder op deze initiatieven ingegaan. Als u lid bent van zo'n initiatief, neemt u dan contact op met het Secretariaat om te overleggen in hoeverre u al voldoet aan de eisen van TruStone.

Stap 1 Beleid en organisatie

Stap 1.1 Het formuleren van een internationaal MVO-beleid

1. Heeft u een beleidsverklaring op het gebied van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (internationaal MVO)?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:0 en C:0

Toelichting

LET OP, DIT IS EEN HOOFDVRAAG, PUNTEN KUNNEN ENKEL BEHAALD WORDEN OP DEELVRAGEN.

Een verklaring dat het bedrijf zich inspant voor internationaal MVO en duurzaam ketenbeheer wint aan kracht naarmate het bedrijf in staat is:

- dit te vertalen in concrete beleidsdoelen
- aan te geven hoe het denkt deze te kunnen bereiken.

Een beleidsverklaring bevat meestal vier onderdelen:

1. Een algemene intentie/verbinding om bij het zaken doen oog te hebben voor de effecten op mens en milieu.
2. Een verwijzing naar de relevante bronnen/verdragen zoals de universele VN-verklaring over de rechten van de mens, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de ILO-conventies.
3. Een gedeelte waarin de intentie om zich in te spannen voor internationaal MVO en duurzaam ketenbeheer verder is uitgewerkt.
4. Een gedeelte waarin kort wordt aangegeven hoe de beleidsverklaring wordt geïmplementeerd en wie daarbij betrokken is.

Richtlijnen:

Nee: Het bedrijf heeft onderstaande deelvragen overal met 'nee' beantwoord.

Gedeeltelijk: Het bedrijf heeft onderstaande deelvragen niet allemaal met 'ja' beantwoord, maar heeft ook deelvragen met 'gedeeltelijk' en/of 'nee' beantwoord.

Ja: Het bedrijf heeft onderstaande deelvragen allemaal met 'ja' beantwoord.

1.1 Onderschrijft uw beleidsverklaring de internationale richtlijnen die in TruStone worden genoemd?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:4 en C:4

Toelichting

Bedrijven zorgen voor banen en welzijn, vernieuwing en economische groei. De overheid, consumenten, werkgevers- en werknemersorganisaties en maatschappelijke organisaties verwachten van ondernemers dat zij zakendoen met respect voor mens en milieu. Internationaal is dat vastgelegd in de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (verder: OESO-richtlijnen), de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (verder: UNGP's) en de arbeidsnormen van de internationale arbeidsorganisatie ILO die daarin zijn opgenomen.

De UNGP's en de OESO-richtlijnen schrijven voor dat bedrijven die zelf of via hun productie- of toeleveringsketen internationaal zaken doen due diligence toepassen. De Engelse term due diligence wordt het beste vertaald als 'gepaste zorgvuldigheid'. Due diligence op het vlak van MVO is het continu doorlopende proces waarin bedrijven de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van de eigen onderneming of zakelijke relaties in de toeleveringsketen identificeren, voorkomen en verminderen en verantwoording afleggen over hoe zij omgaan met de geïdentificeerde (risico's op)

negatieve impact. Het doen van due diligence is geen vrijblijvend principe. Het is een universele en geformaliseerde verwachting van bedrijven waarmee zij hun verantwoordelijkheid voor mens en milieu inhoud geven.

Als u bent aangesloten bij een auditbedrijf dat verklaringen afgeeft – bijvoorbeeld XertifiX, Fair Stone of IGEP - en u neemt de eisen van dat auditbedrijf op in uw beleid, let er dan op dat de ILO-richtlijnen vaak wel worden benoemd, maar de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights vaak niet expliciet worden benoemd. Die moet u dan nog in de verklaring onderschrijven.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen internationaal MVO-beleid of het bedrijf heeft wel beleid, maar heeft dit nog niet op papier gezet.

Gedeeltelijk: Het bedrijf heeft wel internationaal MVO-beleid, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.

Ja: Het internationaal MVO-beleid van het bedrijf bevat ten minste:

- Expliciete verwijzingen naar de onderstaande internationale MVO-richtlijnen:
 - OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen;
 - UN Guiding Principles for Business and Human Rights;
 - De arbeidsnormen van de internationale arbeidsorganisatie ILO
- Een expliciete onderschrijving van 'due diligence' conform de OESO-richtlijnen.

1.2 Onderschrijft uw beleidsverklaring de kernthema's die in TruStone worden genoemd?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:0 en C:0

Toelichting

Partijen hebben in onderling overleg en in afstemming met stakeholders zeven specifieke thema's geïdentificeerd die op dit moment op het vlak van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen prioritaire aandacht verdienen. Deze thema's zijn (in willekeurige volgorde):

- discriminatie en gender
- kinderarbeid
- gedwongen arbeid
- leefbaar loon
- vrijheid van vakvereniging en collectieve onderhandeling
- veiligheid en gezondheid
- landrechten en leefomgeving (inclusief lucht-, bodem en waterverontreiniging).

Voor uitgebreide beschrijvingen van de genoemde thema's zie Bijlage 3 - Handelingsperspectieven voor bedrijven op specifieke thema's- van het Convenant. Zie: <https://www.imvoconvenanten.nl/-/media/imvo/files/natuursteen/initiatief-trustone.pdf>
Onderstaand wordt dieper ingegaan op de genoemde specifieke thema's.

Als u bent aangesloten bij een auditbedrijf dat verklaringen afgeeft – bijvoorbeeld XertifiX, Fair Stone of IGEP - en u neemt de eisen van dat auditbedrijf op in uw beleid, let er dan op dat met name de thema's leefbaar loon en landrechten niet altijd expliciet worden benoemd. Die moet u dan nog in de verklaring opnemen.

1.2.1 Onderschrijft uw beleidsverklaring het kernthema discriminatie en gender?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

Discriminatie en gender betreft de ongelijke behandeling van mensen in een gelijke situatie. Er wordt niet alleen gediscrimineerd op basis van gender, maar ook op basis van andere persoonlijke kenmerken die voor het vervullen van de functie niet ter zake doen, zoals discriminatie op basis van kaste, geloof, etniciteit of migratie achtergrond.

Discriminatie en genderissues komen onder meer voor in:

- beleid en praktijk over gezonde en veilige arbeidsomstandigheden;
- beleid en praktijk omtrent gelijk loon voor gelijk werk, verschil in daglonen of quota's, verschillen in (tijdelijke) arbeidscontracten, en promotiekansen;
- incidenten over intimidatie op de werkvloer en de maatregelen die daartegen zijn genomen;
- de genderverdeling op de verschillende posities in de productieketen.

Referenties:

- ILO Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100)
- ILO Discrimination (Employment and Occupation), 1958 (No. 111) ILO Maternity Protection Convention, 2000 (No. 183)

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema discriminatie en gender niet benoemd.

Gedeeltelijk: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema discriminatie en gender benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.

Ja: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema discriminatie en gender expliciet benoemd en omschreven.

1.2.2 Onderschrijft uw beleidsverklaring het kernthema gedwongen arbeid?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

Gedwongen arbeid gaat om arbeid of diensten die van een persoon worden gevorderd onder bedreiging met een of andere straf. Onvrijwillig hoeft in de context van gedwongen of verplichte arbeid niet alleen het resultaat te zijn van gewelddadige dwang, zoals geweld of de dreiging daarmee, maar kan zich ook in meer subtiele gedaanten voordoen; bijvoorbeeld door het innemen van identiteitsbewijzen of psychologische dwang.

Er zijn vele verschijningsvormen, waaronder:

- Schuldslavernij: gedwongen tewerkstelling vanwege eerdere, soms voor de geboorte van de werker ontstane, schuld of contractuele verplichting;
- Dwangarbeid met het oog op productie, in gevangenissen, werkkampen of krijgsgevangenschap;
- Werk onder dwang en in onmenselijke omstandigheden tegen geen of onregelmatige betaling;
- *Coercive labour*: mensen worden indirect gedwongen om overuren te maken omdat hun gewone loon te laag is om van te leven.

Er kan ook een link zijn met mensenhandel. Het doel van de mensenhandel is doorgaans op uitbuiting gericht, waarvan gedwongen of verplichte arbeid een vorm is.

Referenties:

- ILO Forced Labour Convention, 1930 (No. 29)

- ILO Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (No. 105)ILO Protocol to the Forced Labour Convention, 2014
- ILO Equal Remuneration Convention, 1951 (No. 100)

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema gedwongen arbeid niet benoemd.
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema gedwongen arbeid benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.
- Ja:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema gedwongen arbeid expliciet benoemd en omschreven.

1.2.3 Onderschrijft uw beleidsverklaring het kernthema kinderarbeid?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

Er is sprake van kinderarbeid als een kind (jonger dan 18 jaar) werk uitvoert dat in gaat tegen zijn/haar recht op onderwijs, schadelijk is voor de lichamelijke en/of geestelijke gezondheid van het kind en zijn/haar spirituele, morele of sociale ontwikkeling. Op basis van ILO-conventie 138 wordt een minimumleeftijd aangehouden van 15 jaar. Nationale wetgeving met een hogere standaard heeft voorrang.

Uitzonderingen op de leeftijd van 15 jaar zijn mogelijk in door de ILO vastgestelde landen waar de economische omstandigheden en onderwijsfaciliteiten onvoldoende ontwikkeld zijn. De ILO stelt deze landen vast op verzoek van de desbetreffende landen en na consultatie van representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties. Een kind in de leeftijd van 12 tot 14 jaar mag licht economisch werk verrichten, normaliter voor ongeveer 12 tot 14 uur per week, afhankelijk van de wetgeving. Het werk mag formeel of regulier onderwijs niet in de weg staan. Het mag ook niet schadelijk zijn. Dan valt het direct onder de definitie van kinderarbeid. Het begrip kinderarbeid is ook van toepassing op jongeren in de leeftijd van 15 tot 17 jaar oud die gevaarlijk werk doen of in de ergste vormen van kinderarbeid werken, waaronder slavernij en prostitutie.

Referenties:

- ILO Minimum Age Convention, 1973 (No. 138)
- ILO Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182)

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema kinderarbeid niet benoemd.
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema kinderarbeid benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.
- Ja:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema discriminatie expliciet benoemd en omschreven.

1.2.4 Onderschrijft uw beleidsverklaring het kernthema vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

Vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen houdt in dat werknemers het recht hebben om zich te organiseren in vakbonden en hun arbeidsvoorwaarden collectief te onderhandelen. Afgevaardigden van werknemers zijn

niet onderhevig aan discriminatie en hebben toegang tot alle noodzakelijke werkplekken zodat zij hun representatieve functie kunnen uitoefenen. Werkgevers staan positief tegenover de activiteiten van vakverenigingen en creëren een open houding jegens de organisatorische activiteiten van deze verenigingen. Werkgevers erkennen het belang van de onafhankelijkheid van de door werknemers gevormde verenigingen ('free of management interference'). In de praktijk is dit niet altijd het geval. Soms proberen bedrijven aan dit uitgangspunt te voldoen door zelf bonden of 'worker committees' te organiseren, die daardoor niet perse de werknemers vertegenwoordigen omdat ze niet onafhankelijk gekozen zijn.

Vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen behelst tenminste:

- vrijheid van vereniging
- het recht van werknemers om zich te organiseren in vakbonden
- het recht op collectief onderhandelen
- het recht om te staken.

Referenties:

- ILO Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 (No. 87)
- ILO Right to Organize and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98)

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen niet benoemd.

Gedeeltelijk: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.

Ja: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen expliciet benoemd en omschreven.

1.2.5 Onderschrijft uw beleidsverklaring kernthema leefbaar loon?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) is opgenomen dat een ieder, die arbeid verricht, recht heeft op een rechtvaardige en gunstige beloning, die hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert. In de OESO-richtlijnen is een aanbeveling opgenomen over het betalen van een loon dat ten minste voldoende is om in de basale levensbehoeften van de werknemers en hun gezinnen te voorzien.

De ILO omschrijft in de arbeidsnormen leefbaar loon als volgt: "een loon dat voldoende is om te kunnen beantwoorden aan de basisbehoeften van een gezin van gemiddelde grootte in een bepaalde economie." Dit betekent dat een arbeider zich in ieder geval eten, huur, gezondheidszorg, scholing, kleding en vervoer kan veroorloven en tegelijkertijd in staat is om te sparen.

Het leefbaar loon kan per land, regio en soms zelfs per stad verschillen. De hoogte kan worden berekend met de zogenoemde Ankermethode die wordt gehanteerd door de Global Living Wage Coalition. Bedrijven die SA8000 gecertificeerd zijn, conformeren zich aan deze methode. Veel data omtrent lonen en leefbaar loon kan ook worden gevonden via de Wage Indicator Foundation. Een andere methode is de Asia Floor Wage (AFW). Door middel van vergelijking van koopkracht geeft deze methode aan wat een leefbaar loon is in verschillende Aziatische productielanden. De Fair Wage Method definieert een

eerlijk loon aan de hand van twaalf dimensies, waaronder leefbaar en minimum loon, maar ook overwerk, contracten, communicatie en sociaal dialoog.

Referenties:

- ILO Minimum Wage-Fixing Machinery Convention, 1928 (No. 26)
- ILO Minimum Wage Fixing Convention, 1970 (No. 131)
- OECD Guidelines for Multinational Enterprises (2011), chapter 5, article 4b

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema leefbaar loon niet benoemd.

Gedeeltelijk: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema leefbaar loon benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.

Ja: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema leefbaar loon expliciet benoemd en omschreven.

1.2.6 Onderschrijft uw beleidsverklaring het kernthema veiligheid en gezondheid?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

Arbeiders waar ook ter wereld hebben recht op een veilige en gezonde werkplek waarvan te vaak geen sprake is. In de natuursteensector zijn risico's op onveilig en ongezond werk hoog; waaronder de grote kans op ongevallen (onder andere door onveilig gebruik van machines; gebrek aan PPE) en ernstige beroep gerelateerde gezondheidsrisico's (onder andere tuberculose en longkanker als gevolg van kwartsblootstelling en silicose (stoflongen)).

Een deel van de problemen die zich voordoen in de natuursteensector hebben niet specifiek te maken met de sector zelf, maar zijn representatief voor het ontwikkelingsstadium en/of de gebrekkige democratie en bestuurlijke kracht van een aantal landen. Zo komen sommige problemen, die betrekking hebben op veiligheid en gezondheid op de werkplek, voort uit het feit dat lokale regeringen niet de kennis en/of capaciteit of politieke wil hebben om effectief toezicht te houden op de veiligheid van steengroeven en verwerkingsfabrieken. Vaak ontbreekt het aan adequate wet- of regelgeving; zoals het beschikken over een wettelijke grenswaarde voor crystalline silica, alsmede aan naleving, toezicht en handhaving. Dit betekent dat voor het oplossen van structurele problemen ten aanzien van dit vraagstuk samenwerking van meerdere partijen nodig is, 'hier' en 'daar'.

Referenties:

- ILO Occupational Safety and Health Convention, 1981 (No. 155)

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema veiligheid en gezondheid niet benoemd.

Gedeeltelijk: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema veiligheid en gezondheid benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.

Ja: Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema veiligheid en gezondheid expliciet benoemd en omschreven.

1.2.7 Onderschrijft uw beleidsverklaring het kernthema landrechten en leefomgeving (inclusief lucht-, bodem- en waterverontreiniging)?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:2 en C:2

Toelichting

De winning van natuursteen heeft in veel gevallen negatieve gevolgen op de leefomgeving (landdegradatie, verlies biodiversiteit, ontbossing, waterschaarste, verzilting en grond-, water- en luchtvervuiling). Natuursteenprojecten kunnen leiden tot schendingen van landrechten, zoals landonteigening, gedwongen verhuizingen en vernietiging van graven en andere plekken met culturele waarde. Land- en gebruiksrechten vormen een mensenrechtenvraagstuk door de directe link met het recht op voedsel, water en een schone leefomgeving. Vervuiling van lucht, land en water vormt een gezondheidsrisico voor gemeenschappen in de omgeving van de natuursteengroeven.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema landrechten en leefomgeving niet benoemd.
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema landrechten en leefomgeving benoemd, maar bepaalde punten om een 'ja' te scoren ontbreken.
- Ja:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid het kernthema landrechten en leefomgeving expliciet benoemd en omschreven.

1.3 Heeft u een werkwijze op het gebied van internationaal MVO-beleid die is vastgelegd/gedocumenteerd?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:6 en C:6

Toelichting

Voor het succesvol uitvoeren van het internationaal MVO-beleid is de integratie in de organisatie cruciaal. Een beleidsverklaring wint daarom aan kracht en betekenis indien kort wordt aangegeven hoe de beleidsverklaring wordt geïmplementeerd en wie daarbij betrokken is. Zichtbare betrokkenheid van het topmanagement van de onderneming en het weergeven van een managementvisie op het gebied van internationaal MVO is daarbij belangrijk. Ook is het belangrijk de interne verantwoordelijkheden te definiëren en kort de gebruikte systemen en besluitvormingsprocessen te beschrijven die worden gehanteerd om internationaal MVO vorm te geven en te integreren in de dagelijkse bedrijfsvoering. Aandacht voor de inkooppraktijk is hierbij essentieel omdat de inkooppraktijk (onvoorzienne) negatieve gevolgen kan hebben voor de omstandigheden in de keten.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft in zijn internationaal MVO-beleid niet beschreven welke werkwijze wordt gehanteerd om internationaal MVO in de organisatie te implementeren.
- Gedeeltelijk:** - Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:**
- Uit het internationaal MVO-beleid van het bedrijf komt betrokkenheid van het topmanagement van de onderneming duidelijk naar voren, onder andere door het opnemen van een managementvisie op internationaal MVO.
 - Het bedrijf beschrijft in zijn internationaal MVO-beleid op hoofdlijnen hoe verantwoordelijkheden en besluitvormingsprocessen in de organisatie over internationaal MVO zijn ingevuld.
 - Het internationaal MVO beleid bevat een expliciete erkenning dat de eigen inkooppraktijk mogelijk negatieve gevolgen in de toeleveringsketen kan hebben. Als gevolg hiervan evalueert men de eigen inkooppraktijk periodiek en past men het inkoop en/of internationaal MVO-beleid hierop aan.
 - Het bedrijf beschrijft in zijn internationaal MVO-beleid welke systemen worden gehanteerd om internationaal MVO in de organisatie en keten te borgen. Denk hierbij aan managementsystemen als ISO26000 of

ISO14001. Ook kunnen auditbedrijven als XertifiX, Win=Win (Fair Stone) of IGEP worden gebruikt om bij (een deel van de) productielocaties of producten risico's te identificeren en adresseren.

Stap 1.2 Het integreren van internationaal MVO in de bedrijfsvoering

1 Is het internationaal MVO-beleid met leveranciers en andere zakelijke relaties gedeeld?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:8 en C:8

Toelichting

Het is belangrijk het internationaal MVO-beleid te delen met leveranciers en andere zakelijke relaties. Het bevat immers verwachtingen die u van uw leveranciers (en uzelf) heeft. Het internationaal MVO-beleid kan worden gedeeld met anderen via het publiek maken van het beleid op de website. Het beleid kan ook worden geformaliseerd en gecommuniceerd via het opnemen daarvan in de 'supplier manual', inkoopvoorwaarden en/of inkoopcontracten en door een Code of Conduct (gedragscode) door leveranciers te laten ondertekenen. In de Code of Conduct (of vergelijkbaar document) kunt u aangeven wat u van de leverancier verwacht ten aanzien van de geformuleerde zeven kernthema's (kinderarbeid, gedwongen arbeid, et cetera) maar ook wat u van de leverancier verwacht om deze kernthema's daadwerkelijk te borgen in zijn beleidsvoering via bijvoorbeeld een managementsysteem, audits of training.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf communiceert niet extern over het internationaal MVO-beleid.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
Ja: Het bedrijf communiceert het beleid extern en besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- het beleid is publiek toegankelijk via de website van het bedrijf.
- Het beleid wordt met leveranciers gedeeld via integratie van het beleid in de contractuele relatie met leveranciers. Dit kan in de praktijk worden vormgegeven door het internationaal MVO beleid op te nemen in de 'supplier manual', inkoopvoorwaarden en/of inkoopcontracten en/of door een Code of Conduct (gedragscode) en deze door leveranciers te laten ondertekenen. Eventueel kunnen ook afspraken worden gemaakt tussen het bedrijf en de leveranciers omtrent verklaringen van auditbedrijven zoals XertifiX, Fair Stone of IGEP.

2. Zijn alle medewerkers binnen het bedrijf bekend met het internationaal MVO-beleid?

Kernvraag: - / Maximale score B:8 en C:8

Toelichting

Het is belangrijk om alle collega's in het bedrijf over het internationaal MVO-beleid te informeren. Dit stelt hen in staat juist te handelen en bij te dragen aan de doelstellingen. Voeg het internationaal MVO-beleid bijvoorbeeld toe aan het bedrijfshandboek, inkoopprocedures, werkdocumenten en het inwerkprogramma voor nieuwe werknemers. Neem internationaal MVO mee in (team)overleggen en stip bijvoorbeeld maandelijks een onderwerp aan. Verzorg training of presentaties voor werknemers zodat ze het internationaal MVO-beleid begrijpen en de relevante aspecten ervan kunnen implementeren.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf communiceert niet intern over het internationaal MVO-beleid.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja: Het bedrijf communiceert het beleid intern en besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- Het beleid wordt gecommuniceerd aan alle medewerkers (zowel bestaande en nieuwe).
- Als gevolg daarvan is men (op hoofdlijnen) op de hoogte van bestaande verantwoordelijkheden, procedures en resultaten.
- Internationaal MVO is een regelmatig en vastgelegd en terugkerend onderwerp van gesprek voor de meest relevante afdelingen in het bedrijf (zoals directie, inkoop, verkoop en personeelszaken) via overleg en/of presentaties of training.

3. Zijn er medewerkers met voldoende competenties, kennis en ervaring verantwoordelijk gesteld voor internationaal MVO-beleid en de uitvoering daarvan?

Kernvraag: - / Maximale score B:8 en C:8

Toelichting

Het is belangrijk de verantwoordelijkheden en rollen gekoppeld aan het internationaal MVO-beleid te doordenken en formaliseren. In het algemeen is het van belang er voor zorg te dragen dat de personen met internationaal MVO-verantwoordelijkheid over voldoende competenties, kennis en ervaring beschikken en posities bekleden waarmee men invloed kan uitoefenen op het reguliere bedrijfsproces. De verantwoordelijke(n) dienen dus voldoende 'gewicht' te hebben. Bij stagiaires is dit in de regel niet het geval, terwijl dit wel van toepassing is op door de wol geverfde internationaal MVO-managers met voldoende invloed in de organisatie.

Het is tevens belangrijk dat de verantwoordelijkheid om zich in te spannen voor internationaal MVO niet alleen ligt bij de internationaal MVO-afdeling of internationaal MVO-verantwoordelijke, maar ook bij het hoger management en bij de functies die in de praktijk te maken krijgen met sociale en milieuaspecten. Deze functies die ' dicht bij het vuur' staan, moeten namelijk de oplossingen aandragen en deze ook uitvoeren. Een onderneming kan zo toewerken naar een kleiner of groter internationaal MVO-team, met verbindingen naar directie, inkoop, verkoop en marketing. Je kunt ook taak- of projectteams voor internationaal MVO instellen, bijvoorbeeld onder leiding van de afdeling inkoop of kwaliteitsmanagement. Door dwarsverbanden in de organisatie te leggen, wordt internationaal MVO een gedeelde verantwoordelijkheid van de verschillende afdelingen. Dit voorkomt dat internationaal MVO aan één persoon hangt en alles wegvalt als deze persoon vertrekt. Het vergroot tevens de internationaal MVO-capaciteit van de organisatie zodat men adequaat kan opereren en kan reageren als een onvoorzien incident opeens veel aandacht vraagt.

Het is van belang de internationaal MVO-verantwoordelijkheden in de organisatie vast te leggen. Dit kan bijvoorbeeld via een organigram en via functieomschrijvingen waarin de internationaal MVO-aandachtgebieden specifiek zijn opgenomen.

Internationaal MVO is een dynamisch onderwerp en soms best ingewikkeld. Het is daarom belangrijk de internationaal MVO verantwoordelijken periodiek te trainen of van tools te voorzien zodat kennis wordt bijgehouden of wordt uitgebreid. Alleen op deze wijze kan men de toegewezen verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk invullen en worden de middelen geboden die passen bij de vastgestelde noodzakelijke omvang van het due diligenceproces.

Bij het vastleggen van verantwoordelijkheden en nagaan of er in voldoende mate competentie, kennis en ervaring aanwezig is om internationaal MVO te zekeren in het bedrijf, is het van belang specifiek stil te staan bij de rol van de inkoopafdeling. De inkooppraktijk kan immers (onvoorziene) negatieve gevolgen hebben in de toeleveringsketen. Zo kunnen onrealistische levertijden en boetes voor het niet halen van de levertijden een directe relatie hebben met werkomstandigheden: producenten moeten gaan overwerken en/of uitbesteden en er is - onder druk van de levertijd - minder of geen aandacht voor aspecten rondom sociale en milieuvorwaarden. Druk op de keten via (te) scherpe inkooprijzen of levertijden leidt vaak tot het uitbesteden van productie aan onderaannemers. Uitbesteden wordt over het algemeen geassocieerd met lagere lonen en langere werkdagen. Uitbesteden kan meervoudig gebeuren, waardoor ketens langer worden en minder transparant. Iedere partij in die keten probeert iets te verdienen aan de opdracht. Dit kan dan weer leiden tot een 'race to the bottom' op het gebied van lonen en andere werkomstandigheden.

De inkooppraktijk kan natuurlijk ook positieve gevolgen hebben. Langetermijnrelaties met leveranciers en producenten, waarbij een reële levertijd en kostprijs berekend wordt, hebben een positief effect op de sociale omstandigheden op de plaats van herkomst.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft geen senior personeel verantwoordelijk voor internationaal MVO.
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:**
- Het bedrijf heeft de verantwoordelijkheid voor internationaal MVO schriftelijk vastgelegd (bijvoorbeeld in een organigram en/of functiebeschrijvingen).
 - De verantwoordelijken hebben de benodigde competenties, kennis, ervaring en positie waardoor het internationaal MVO-beleid effectief geïmplementeerd kan worden.
 - De verantwoordelijken worden periodiek getraind of voorzien van tools om kennis te onderhouden of uit te breiden.
 - Bovengenoemde aspecten (competenties, kennis, ervaring en training & tools) krijgen specifiek aandacht voor de inkoopafdeling van het bedrijf.

4. Evalueert u periodiek of het internationaal MVO-beleid wordt toegepast binnen het bedrijf en of het nog actueel is, en worden er zo nodig maatregelen genomen?

Kernvraag: - / Maximale score B:8 en C:8

Het effect dat een bedrijf kan hebben op mensenrechten, veiligheid en milieu is mede afhankelijk van de context waarin het bedrijf opereert. Die context kan veranderen. Ook de activiteiten van het bedrijf kunnen veranderen. Tijdens het doen van due diligence zal bovendien informatie worden verzameld die aanleiding kan geven om het beleid aan te passen. Denk hierbij aan informatie die naar voren komt tijdens het analyseren van risico's, het consulteren van stakeholders en de informatie die naar voren komt via een klachtenmechanisme. Informatie die beschikbaar komt uit auditrapporten (bijvoorbeeld als gevolg van betrokkenheid bij XertiX, Fair Stone of IGEP) kan hier ook worden meegenomen. Ook kan interne evaluatie (bijvoorbeeld tijdens managementoverleg, OR- of afdelingsoverleg) aanleiding geven om de relevantie van de beleidsverklaring op gezette tijden tegen het licht te houden.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen processen om zijn internationaal MVO-beleid periodiek te evalueren en aan te passen op basis van interne en externe ontwikkelingen en input.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

- Het bedrijf evalueert zijn internationaal MVO-beleid periodiek (bijvoorbeeld jaarlijks)
- Het bedrijf doet dit op basis van interne en externe ontwikkelingen en input. Deze input kan bijvoorbeeld informatie betreffen die is verzameld via risicoanalyse, audits, stakeholderconsultatie, het klachtenmechanisme en/of het bezoeken van fabrikanten en/of groeves.
- De gebruikte input is (kort) schriftelijk vastgelegd of verzameld. Dit geldt tevens voor vastgestelde wijzigingen in het beleid.

Stap 2 Analyses van keten, gebruikte materialen product en inkoop/bedrijfsproces

Stap 2.1 Het maken van een overzicht van de productieketen

Deze stap in het due diligence proces heeft betrekking op het verkrijgen van inzicht in de keten en de diverse schakels die betrokken zijn bij het maken van de producten. Dit inzicht is belangrijk omdat je anders niet in staat bent een volledig overzicht te creëren van de diverse risico's en impacts verbonden aan de producten.

1. Hoeveel inzicht heeft u in de eerste schakel van de keten(s) waar u van importeert (inclusief naam en adresgegevens)? Het overzicht dient actueel te zijn.

Kernvraag: jaar 1,2,3,4,5 / Maximale score B en C: 0-25%=0 punten; 25-50%=2 punten; 50-75%=4 punten; 75<100%=6 punten; 100% =8 punten

Toelichting

Het betreft hier de bedrijven met wie jullie een directe relatie (een inkoopcontract) hebben, meestal is dit een groothandelaar of exporteur/agent en soms een fabriek. Het vaststellen van een lijst met eerste schakels van de keten is de eerste stap in het transparant maken van de keten.

Het invoeren van due diligence is in de praktijk veelal een leerproces, dus het is raadzaam om er rekening mee te houden dat dit proces enige tijd zal vergen. Het Initiatief hanteert het volgende criterium voor aangesloten bedrijven met betrekking tot het in kaart brengen van de eerste schakel in de keten:

Binnen 6 maanden na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 100% inzicht geven in de eerste schakel van de keten.

Richtlijnen

0-25%:

Het bedrijf heeft geen of een gering inzicht in de eerste schakel van de keten(s) (groothandels, agenten/exporteur en soms fabrieken) met wie zij inkoopcontract(en) heeft.

25-50%

50-75%

75%<100%:

Het bedrijf heeft een toenemend maar geen volledig inzicht in de eerste schakel van de keten(s) (groothandels, agenten/exporteur en soms fabrieken) met wie zij inkoopcontract(en) heeft en/of de naam en adresgegevens zijn niet compleet.

100%:

Het bedrijf heeft volledig inzicht in de eerste schakel van de keten(s) (groothandels, agenten/exporteur en soms fabrieken) met wie zij inkoopcontract(en) heeft.
De naam en adresgegevens zijn compleet.
Het overzicht wordt verstrekt per steentype.
Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend.
Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 1 van het convenant.

2. Hoeveel inzicht heeft u in de fabrieken (inclusief naam en adresgegevens)? Het overzicht dient actueel te zijn.

Kernvraag: jaar 1,2,3,4,5 / Maximale score B en C: 0-25%=0 punten; 25-50%=2 punten; 50-75%=4 punten; 75<100%=6 punten; 100%=8 punten

Toelichting

Hier wordt van u verwacht inzicht te verschaffen in de fabrieken waarmee u een directe relatie (u koopt er zelf in) of indirecte relatie (uw agenten of importeurs kopen bij deze

fabrieken in) heeft. Het vaststellen van een lijst met fabrieken is de tweede stap in het transparant maken van de keten.

NB: het kan zijn dat u al een deel van de fabrieken heeft opgegeven bij de vorige vraag omdat u hier een directe inkooprelatie mee heeft. Dit is geen probleem. U heeft dan wat minder werk bij deze vraag en hoeft de gegevens van deze fabrieken niet nog een keer in te voeren. U dient hier dan nog wel de fabrieken op te geven met wie u een indirecte inkooprelatie heeft.

Het invoeren van due diligence is in de praktijk veelal een leerproces, dus het is raadzaam om er rekening mee te houden dat dit proces enige tijd zal vergen. Het Initiatief hanteert het volgende groeipad voor aangesloten bedrijven met betrekking tot het in kaart brengen van fabrieken:

- Binnen 1 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 50% inzicht geven in fabrieken.
- Binnen 2 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 75% inzicht geven in fabrieken.
- Binnen 3 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 100% inzicht geven in fabrieken.

Richtlijnen

0<25%:	Het bedrijf heeft geen of een gering inzicht in de fabrieken waarmee direct en/of indirect wordt gewerkt.
25<50%:	Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de fabrieken waarmee direct en/of indirect wordt gewerkt en/of de naam en adresgegevens zijn niet compleet.
50<75%:	Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de fabrieken waarmee direct en/of indirect wordt gewerkt. De naam en adresgegevens zijn compleet. Het overzicht wordt verstrekt per steentype. Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend. Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 1 van het convenant.
75<100%:	Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de fabrieken waarmee direct en/of indirect wordt gewerkt. De naam en adresgegevens zijn compleet. Het overzicht wordt verstrekt per steentype. Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend. Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 2 van het convenant.
100%:	Het bedrijf heeft een volledig inzicht in de fabrieken waarmee direct en/of indirect wordt gewerkt. De naam en adresgegevens zijn compleet. Het overzicht wordt verstrekt per steentype. Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend. Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 3 en verder van het convenant.

3. Hoeveel inzicht heeft u in de groevegebieden (inclusief naam)? Het overzicht dient actueel te zijn.

Kernvraag: jaar 1,2,3,4,5 / Maximale score B en C: 0-25%=0 punten; 25-50%=2 punten; 50-75%=4 punten; 75<100%=6 punten; 100%=8 punten

Toelichting

Hier wordt van u verwacht inzicht te verschaffen in de groevegebieden waar uw ketenpartners (fabrieken, importeurs, groothandels) voor uw producten inkopen. Het vaststellen van een lijst met groevegebieden is de derde stap in het transparant maken van de keten. Het is van belang om groevegebieden in kaart te brengen omdat veel risico's, zoals kinderarbeid of lage lonen, vaak op regionaal niveau spelen en ook om een regionale aanpak vragen.

Voor de definitie van groevegebieden gaat het Initiatief uit van het eerste bovengemeentelijke niveau in de bestaande bestuurlijke indeling van het land. Voor de belangrijkste productielanden betekent dit het volgende:

- Afghanistan: Districten
- Angola: Gemeenten (municípios)
- Brazilië: Gemeenten
- China: Arrondissementen (Counties)
- India: Districten
- Turkije: Districten (ilçeler)
- Vietnam: Districten (landelijke district: huyện, stedelijk district: quận)
- Zimbabwe: Districten (districts)

Het invoeren van due diligence is in de praktijk veelal een leerproces, dus het is raadzaam om er rekening mee te houden dat dit proces enige tijd zal vergen. Het Initiatief hanteert het volgende groeipad voor aangesloten bedrijven met betrekking tot het in kaart brengen van groevegebieden:

- Binnen 1 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 50% inzicht in groevegebied.
- Binnen 2 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 75% inzicht in groevegebied.
- Binnen 3 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 100% inzicht in groevegebied.

Richtlijnen

0<25%:	Het bedrijf heeft geen of een gering inzicht in de groevegebieden waar door ketenpartners wordt ingekocht.
25<50%:	Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de groevegebieden waar door ketenpartners wordt ingekocht en/of de namen op sub-district niveau zijn niet compleet.
50<75%:	Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de groevegebieden waar door ketenpartners wordt ingekocht. De namen op sub-district niveau zijn compleet. Het overzicht wordt verstrekt per steentype. Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend. Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 1 van het convenant.
75<100%:	Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de groevegebieden waar door ketenpartners wordt ingekocht. De namen op sub-districtniveau zijn compleet. Het overzicht wordt verstrekt per steentype. Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend. Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 2 van het convenant.
100%:	Het bedrijf heeft een volledig inzicht in de groevegebieden waar door ketenpartners wordt ingekocht. De namen op district-, gemeente- of arrondissementsniveau zijn compleet.

Het overzicht wordt verstrekt per steentype.
Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend.
Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 3 en verder van het convenant.

4. Hoeveel inzicht heeft u in de groeves waar de geïmporteerde natuursteen van gewonnen wordt? Het overzicht dient actueel te zijn.

Kernvraag: jaar 1,2,3,4,5 / Maximale score B en C: 0-25%=0 punten; 25-50%=2 punten; 50-75%=4 punten; 75<100%=6 punten; 100%=8 punten

Toelichting

Hier wordt van u verwacht inzicht te verschaffen in de groeven waar uw ketenpartners (fabrieken, importeurs, groothandels) voor uw producten inkopen. Het vaststellen van een lijst met groeven is de vierde en laatste stap in het transparant maken van de keten.

Het invoeren van due diligence is in de praktijk veelal een leerproces, dus het is raadzaam om er rekening mee te houden dat dit proces enige tijd zal vergen. Het Initiatief hanteert het volgende groeipad voor aangesloten bedrijven met betrekking tot het in kaart brengen van groeven:

- Binnen 1 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 25% inzicht geven in groeven.
- Binnen 2 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 50% inzicht geven in groeven.
- Binnen 3 jaar na aansluiting bij het Initiatief, per steentype: 75% inzicht geven in groeven.

Richtlijnen

- 0<25%:** Het bedrijf heeft geen of een gering inzicht in de groeven waar door ketenpartners wordt ingekocht.
- 25<50%:** Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de groeven waar door ketenpartners wordt ingekocht.
De naam en adresgegevens zijn compleet.
Het overzicht wordt verstrekt per steentype.
Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend. Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 1 van het convenant.
- 50<75%:** Het bedrijf heeft een groeiend maar geen volledig inzicht in de groeven waar door ketenpartners wordt ingekocht.
De naam en adresgegevens zijn compleet.
Het overzicht wordt verstrekt per steentype.
Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend.
Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 2 van het convenant.
- 75<100%:** Het bedrijf heeft een sterk groeiend maar geen volledig inzicht in de groeven waar door ketenpartners wordt ingekocht.
De naam en adresgegevens zijn compleet.
Het overzicht wordt verstrekt per steentype.
Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend.
Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 3 en verder van het convenant.
- 100%:** Het bedrijf heeft een volledig inzicht in de groeven waar door ketenpartners wordt ingekocht.
De naam en adresgegevens zijn compleet.

Het overzicht wordt verstrekt per steentype.
Dit overzicht kan als bijlage (Excel-bestand) of via de PLL worden ingediend.
Het bedrijf voldoet aan zijn verplichtingen in jaar 3 en verder van het convenant.

Stap 2.2 Het in kaart brengen van risico's en/of negatieve gevolgen in de productieketen

1. Heeft u de risico's in de keten(s) verbonden aan uw inkooppraktijk in kaart gebracht?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:8

Toelichting

Zoals eerder aan de orde is gekomen, hebben inkoopbeslissingen van uw bedrijf invloed op de werkomstandigheden van anderen. Dit geldt voor verschillende inkoopaspecten. Is het redelijk van de producent te vragen dat hij werknemers een leefbaar loon betaalt als u de inkoopprijs steeds verder verlaagd? Kunt u van fabrieken een verklaring van een auditbedrijf vragen als u zelf geen langetermijncommitment wilt aangaan en steeds wisselt van leverancier? Het 'last minute' verhogen of verlagen van productievolumes of veranderen van productspecificaties kan ook nadelige gevolgen hebben zoals het (extreem) moeten overwerken van arbeiders in fabrieken of het uitbesteden van productie naar leveranciers waar u geen zicht heeft op de sociale en milieuomstandigheden. Het (te) laat betalen van uw facturen kan leiden tot uitgestelde betalingen van de lonen van arbeiders.

Bovenstaande voorbeelden laten zien dat het belangrijk is de risico's van uw inkooppraktijk in kaart te brengen en hierover in gesprek te gaan met uw leveranciers.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf heeft geen inzicht/overzicht van de risico's van de inkooppraktijk.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

Het bedrijf:

- Analyseert de mogelijke risico's verbonden aan de inkooppraktijk.
- Bespreekt/evalueert de analyse en vraagt feedback van leveranciers.

2. Heeft u de risico's in de keten(s) waar u van importeert per land of regio in kaart gebracht?

Kernvraag: - / Maximale score C:4

Toelichting

Om bedrijven op weg te helpen, hebben partijen zeven risico's in beeld gebracht die in de natuursteenketen als geheel veel voorkomen:

- discriminatie en gender
- kinderarbeid
- gedwongen arbeid
- leefbaar loon
- vrijheid van vakvereniging en collectieve onderhandeling
- veiligheid en gezondheid
- landrechten en leefomgeving (inclusief lucht-, bodem en waterverontreiniging).

De ernst en omvang van deze risico's zullen per land en regio verschillen. Het is belangrijk hiervan op de hoogte te zijn. U zal dit in beeld dienen te brengen voor de

landen en regio's/districten waar fabrieken of groeven in uw ketens zijn gevestigd. Ook kan blijken dat voor deelsectoren of voor individuele bedrijven ook andere thema's dan de genoemde zeven naar voren komen uit de risicoanalyse. Als er andere risico's geïdentificeerd worden, dienen bedrijven deze ook mee te nemen in de risicoanalyse.

Risico's op land- en regioniveau kunnen op diverse manieren worden vastgesteld. Een belangrijk hulpmiddel is een overzicht van veel voorkomende risico's in veelgebruikte productielanden en regio's en per materiaal dat de partijen van het convenant aan bedrijven te beschikking zullen stellen. Deze vorm van collectieve due diligence kan bedrijven op weg helpen met hun eigen risicoanalyse.

Ook kan de *MVO-risicochecker* en het *Stappenplan MVI* helpen. Verder kunnen rapporten die zijn ontwikkeld door ngo's, overheden of vakbonden van dienst zijn. Belangrijk is ook in gesprek te gaan met deze partijen. Dit wordt ook wel stakeholder consultatie genoemd. Gesprekken met ngo's, vakbonden en overheden betrokken bij het convenant of met lokale partijen als ngo's of vakbonden kunnen uw risicoanalyse aanvullen.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft geen inzicht in de risico's in voor hem belangrijke productielanden en waar mogelijk regio's.
- Gedeeltelijk:**
- Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:**
- Het bedrijf heeft inzicht in de risico's in productielanden en – regio's.
 - Men heeft hiervoor het overzicht gebruikt dat partijen via collectieve due diligence tot stand hebben gebracht en/of andere tools/rapporten gebruikt.
 - Het bedrijf heeft meerdere stakeholders, betrokken bij het convenant of in productielanden, geconsulteerd over de risico's per land en regio.

3 Heeft u de risico's in de keten(s) waar u van importeert per producttype in kaart gebracht?

Kernvraag: - / Maximale score C:0

Toelichting

De ernst en omvang van de genoemde zeven risico's spelen zullen niet alleen per land en regio verschillen maar kunnen ook per producttype verschillen. Het is belangrijk hiervan op de hoogte te zijn. Wij raden u aan dit in beeld te brengen voor vier belangrijke producttypen, te weten: blok, plaat, cobblestone en maatwerk.

4. Heeft u de risico's in de keten(s) waar u van importeert per fabriek in kaart gebracht?

Kernvraag: - / Maximale score C:8

Toelichting

Het gaat hier om het verkrijgen van inzicht in de potentiële of bestaande risico's bij de fabrieken waar uw producten worden gemaakt. Deze risico's kunnen betrekking hebben op de eerder genoemde zeven specifieke thema's die in de natuursteneketen vaak voorkomen maar kunnen ook op andere aspecten betrekking hebben.

Eigen bezoeken aan leveranciers of consultatie van externe stakeholders kunnen een goede indicatie geven van het aanwezig zijn of ontbreken van bepaalde risico's. Soms kan het ook nodig zijn om audits, assessments of verificaties te laten uitvoeren op fabrieksniveau. Denk hierbij bijvoorbeeld aan audits of assessments van XertifiX of Fair Stone en IGEP.

Audits hebben echter zowel sterktes als zwaktes. Afhankelijk van de mate van vertrouwen tussen de auditor en werknemers bij een producent zal een audit sommige risico's maar moeilijk boven tafel krijgen. Een voorbeeld daarvan zijn risico's met betrekking tot discriminatie of vrijheid van vakvereniging. Veel werknemers zullen niet over discriminerende of vakbondsonvriendelijke praktijken praten uit onwetendheid over hun rechten of vanwege angst voor negatieve consequenties (ontslag, demotie, en 'black listing'). Ook zijn audits slechts een momentopname. Het is belangrijk hiervan bewust te zijn.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft geen schematisch overzicht van de risico's per fabriek.
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:** Het bedrijf heeft:
- Een schematisch overzicht van de risico's van het merendeel van zijn fabrieken.
 - Dit overzicht is tot stand gekomen op basis van:
 - audits, assessments of verificaties en/of
 - consultatie van lokale stakeholders (bonden en ngo's) en/of
 - eigen bezoeken en gesprekken met management en werknemers van de fabriek.

5 Heeft u de risico's in de keten(s) waar u van importeert per groevegebied in kaart gebracht?

Kernvraag: - / Maximale score C:4

Toelichting

Eerder heeft u de risico's in de keten per land en regio in kaart gebracht. U kunt deze inzichten aanvullen met specifieke risico's per groevegebied. Deze risico's kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de landrechtensituatie in het specifieke gebied, aantasting van het milieu of de biodiversiteit of een specifiek sociaal probleem bijvoorbeeld als gevolg van het gebruik van 'migrant workers' in het gebied.

Het is belangrijk om van deze specifieke, aanvullende risico's op de hoogte te zijn. U kunt deze vaststellen aan de hand van uw eigen bezoeken, gesprekken met het management en de arbeiders in groevegebieden en eventueel met lokale ngo's en vakbonden die goed op de hoogte zijn van specifieke aspecten die in het gebied spelen. Goed geïnformeerde auditors kunnen u ook van dienst zijn. Indien in een groevegebied kinderarbeid een risico is, dan kunnen lokale onderwijzers vaak veel informatie geven.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft geen inzicht in de risico's in voor hem belangrijke groevegebieden.
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:**
- Het bedrijf heeft inzicht in de risico's in groevegebieden.
 - Het bedrijf heeft meerdere stakeholders zoals management en arbeiders van groeven, ngo's, vakbonden, auditors en/of andere lokale actoren geconsulteerd over de risico's per groevegebied.

6. Heeft u de risico's in de keten(s) waar u van importeert per groeve in kaart gebracht?

Kernvraag: - / Maximale score C:4

Toelichting

Het gaat hier om het verkrijgen van inzicht in de potentiële of bestaande risico's in de groeven waar uw producten worden gemaakt. Deze risico's kunnen betrekking hebben op de eerder genoemde zeven specifieke thema's die in de natuursteenketen vaak voorkomen maar kunnen ook op andere aspecten betrekking hebben.

Eigen bezoeken aan leveranciers of consultatie van externe stakeholders kunnen een goede indicatie geven van het aanwezig zijn of ontbreken van bepaalde risico's. Soms kan het ook nodig zijn om audits, assessments of verificaties uit te laten voeren op fabrieksniveau. Denk hierbij bijvoorbeeld aan audits of assessments van XertifiX of Fair Stone en IGEP.

Audits hebben echter zowel sterktes als zwaktes. Afhankelijk van de mate van vertrouwen tussen de auditor en werknemers bij een producent zal een audit sommige risico's maar moeilijk boven tafel krijgen. Een voorbeeld daarvan zijn risico's met betrekking tot discriminatie of vrijheid van vakvereniging. Veel werknemers zullen niet over discriminerende of vakbondsonvriendelijke praktijken praten uit onwetendheid over hun rechten of vanwege angst voor negatieve consequenties (ontslag, demotie, en 'black listing'). Ook zijn audits slechts een momentopname. Het is belangrijk hiervan bewust te zijn.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen schematisch overzicht van de risico's per groeve.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder Ja genoemde aspecten.

Ja: Het bedrijf heeft:

- Een schematisch overzicht van de risico's van het merendeel van zijn groeven.
- Dit overzicht is tot stand gekomen op basis van:
 - audits, assessments of verificaties en/of
 - consultatie van lokale stakeholders (bonden en ngo's) en/of
 - eigen bezoeken en gesprekken met management en werknemers van de groeve.

7. Heeft u risico's in de keten(s) op basis van ontvangen klachten en/of cases en rapporten van derden in kaart gebracht?

Kernvraag: - / Maximale score C:0

Toelichting

De meeste risico's in keten(s) waar u van importeert heeft u nu dankzij de voorgaande stappen in kaart gebracht. Het zal echter ook voorkomen dat anderen risico's en negatieve gevolgen constateren in de fabrieken, groevegebieden en/of groeven waar uw producten vandaan komen. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan rapporten en onderzoeken die verschijnen en waar fabrieken of groeven waar u mee werkt specifiek worden genoemd. Het kan echter ook gaan om klachten van werknemers of andere belanghebbenden. Deze klachten kunnen bij u terecht komen via een klachtenmechanisme van een initiatief of auditbedrijf waarmee u samenwerkt (bijvoorbeeld XertifiX) of via de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief. Het is van belang deze risico's en negatieve gevolgen op basis van ontvangen klachten en/of cases en rapporten van derden mee te nemen.

Richtlijnen**Nee:**

Het bedrijf heeft geen schematisch overzicht van risico's op basis van ontvangen klachten en/of cases en rapporten van derden.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

Het bedrijf heeft:

- Een schematisch overzicht van de risico's op basis van ontvangen klachten en/of cases en rapporten van derden.
- Dit overzicht is tot stand gekomen op basis van:
 - Rapporten en/of onderzoeken van derden die betrekking hebben op de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden waar men van importeert.
 - Directe of indirecte klachten die betrekking die betrekking hebben op de specifieke fabrieken, groeven en/of groevegebieden waar men van importeert.

8. Op welke thema's heeft u risico's in de keten(s) waar u van importeert geconstateerd? Maak een keuze uit een of meer van de volgende mogelijkheden.

Kernvraag: - / Maximale score C:0

Toelichting

U kunt bij deze vraag meerdere antwoorden geven. Bij deze vraag kunt u namelijk aangeven welke risico's u in uw keten(s) in kaart hebt gebracht en dit zullen in meeste gevallen risico's van diverse aard zijn. Het kan gaan om de zeven risico's die in de natuurstenketen vaak voorkomen. Het kan ook echter om andere risico's gaan. Indien dit laatste het geval is, kunt u de optie 'anders' aankruisen.

Indien u een bepaald risico aankruist, dient u in de toelichting bij deze vraag een korte beschrijving te geven. Denk aan ernst, omvang en aard van het risico.

Ook in het (onwaarschijnlijke) geval dat u geen risico's in uw keten(s) heeft geconstateerd, dient u dit te onderbouwen en uit te leggen.

Let op: u beantwoordt deze vraag niet beter als u maar weinig risico's aankruist en ook niet slechter als u veel risico's aankruist. Het gaat hier uitsluitend om het creëren van inzicht en overzicht over uw risico's en niet om een waardeoordeel over de hoeveelheid en aard van de risico's.

Richtlijnen**Nee:**

Het bedrijf heeft het overzicht bij deze vraag niet of niet compleet ingevuld en/of de antwoorden niet duidelijk gemotiveerd.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

Het bedrijf heeft het overzicht bij deze vraag compleet ingevuld en de antwoorden duidelijk gemotiveerd

Stap 2.3 Het prioriteren van risico's en/of negatieve gevolgen

1. Is uw bedrijf in staat om alle vastgestelde risico's en/of negatieve gevolgen gelijktijdig aan te pakken?

Kernvraag: - / Maximale score C:0

Toelichting

Uw antwoord op deze vraag zal van een aantal factoren afhangen. Allereerst van het aantal risico's die u bij de voorgaande vragen heeft geconstateerd. Dit aantal zal groter zijn als u meerdere, complexe ketens heeft en/of uit risicovoller landen of regio's of risicovolle producttypen importeert. Het antwoord zal ook afhangen van de grootte van uw organisatie. Grotere bedrijven zullen gemiddeld genomen wat meer capaciteit hebben en dus meer risico's tegelijk kunnen adresseren dan kleinere organisaties.

U kunt hier zelf een inschatting maken welke situatie op u van toepassing is. U dient u keuze wel toe te lichten.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf heeft een keuze gemaakt niet passend bij het aantal geconstateerde risico's en de omvang van de organisatie en/of de keuze niet duidelijk gemotiveerd.
- Ja:** Het bedrijf heeft een keuze gemaakt passend bij het aantal geconstateerde risico's en de omvang van de organisatie en de keuze duidelijk gemotiveerd.

1.1 Heeft u alle vastgestelde risico's en/of negatieve gevolgen geprioriteerd op basis van ernst en waarschijnlijkheid?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:12

Toelichting

Indien u bij de vorige vraag heeft geconstateerd dat het vanwege het aantal risico's en/of de geringe omvang van uw organisatie niet mogelijk is alle vastgestelde risico's gelijktijdig te adresseren, zult u door u geconstateerde risico's moeten prioriteren. Prioritering is een essentieel element van due diligence. Dat aan bepaalde zaken prioriteit wordt gegeven, betekent niet dat andere zaken minder van belang zijn of dat het ene recht meer van belang zou zijn dan het andere. Het is vooral bedoeld om de activiteiten volgtijdelijk te kunnen aanpakken en middelen in te zetten naar gelang de ernst van de mogelijke negatieve impacts. Prioritering moet plaatsvinden in samenspraak met belanghebbenden en experts.

Bij prioritering van risico's dient een samenhangende afweging gemaakt te worden op basis van:

- Hoe ernstig is het geïdentificeerde negatieve effect, in termen van de omvang, het aantal mensen dat het betreft en de mogelijke onomkeerbaarheid van de gevolgen?
- Hoe waarschijnlijk zal het negatieve effect zich voordoen; hoe groot is de kans op een negatief effect?

Deze twee dimensies kunnen in een 'heat map' tegen elkaar worden afgezet. De impacts die hoog scoren op deze factoren hebben de grootste prioriteit om op te handelen. Ernst weegt daarbij het zwaarste zoals de rode vakken in de heat map laten zien.

E r n s t	Catastrofaal	5	5	10	15	20	25
	Significant	4	4	8	12	16	20
	Matig	3	3	6	9	12	15
	Laag	2	2	4	6	8	10
	Te verwaarlozen	1	1	2	3	4	5
			1	2	3	4	5
			Onwaar- schijnlijk	Gering	Af en toe	Waar- schijnlijk	Veel voor- komend
			Waarschijnlijkheid				

Catastrofaal		STOP
Onacceptabel		DRINGENDE ACTIE
Ongewenst		ACTIE
Acceptabel		TOEZICHT HOUDEN
Wenselijk		GEEN ACTIE

Om het invullen van een heat map wat gemakkelijker te maken zijn onderstaand een paar voorbeelden genoemd van waarschijnlijke en ernstige risico's.

Voorbeelden van waarschijnlijke risico's:

- Het niet-betalen van een leefbaar loon is een waarschijnlijk risico in zogenaamde hoog-risicolanden. Dit risico is ook waarschijnlijk bij kwetsbare groepen zoals vrouwen of migranten, of bij mensen van een lagere kaste (India).
- Luchtwegaandoeningen als gevolg van het zagen van natuursteen blokken (in groeven) of platen (in fabrieken) is een ander voorbeeld van een waarschijnlijk risico.

Voorbeelden van ernstige risico's en gevolgen zijn:

- Blijvende gezondheidsschade aan de luchtwegen voor arbeiders in fabrieken en groeven door het zagen van blokken en platen, soms met dodelijke gevolgen is een voorbeeld van een ernstig risico.
- Kinderarbeid die de ontwikkeling van kinderen blijvend schade toebrengt, is een ander voorbeeld van een ernstig risico.

De richtlijnen vragen dus om te prioriteren op ernst en waarschijnlijkheid, terwijl bedrijven vaak geneigd zullen zijn om in hun aanpak te beginnen bij die risico's die binnen hun directe invloedssfeer liggen. Maar ook als er sprake is van een beperkte invloed (leverage) en bij complexe problemen verder in de keten, zijn er vaak mogelijkheden om deze invloed via samenwerking met anderen (bijvoorbeeld met andere bedrijven en andere partijen) te vergroten.

Als u bent aangesloten bij een auditbedrijf dat verklaringen afgeeft – bijvoorbeeld Xertifix, Fair Stone of IGEP - en u wilt risico's aanpakken via de programma's van dat

auditbedrijf, let er dan op dat prioritering naar ernst en waarschijnlijkheid veelal geen eis is van auditbedrijven. U moet dus eerst prioriteren en daarna verkennen wat auditbedrijven voor u kunnen betekenen.

Meer informatie: Shift-rapport over identificeren en prioriteren van risico's:
<https://shiftproject.org/resource/business-and-human-rights-impacts-identifying-and-prioritizing-human-rights-risks/>

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft vastgestelde risico's niet geprioriteerd op basis van ernst en waarschijnlijkheid.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja: Het bedrijf prioriteert vastgestelde risico's en impacts. Het bedrijf heeft duidelijk uitgelegd waarom en welke risico's en impacts op basis van ernst en waarschijnlijkheid zijn geprioriteerd. Het bedrijf heeft duidelijk uitgelegd waarom en welke risico's en impacts op basis van ernst en waarschijnlijkheid *niet* zijn geprioriteerd.

1.2 Welke risico's en/of negatieve gevolgen in uw keten(s) zijn er geprioriteerd?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:0

Toelichting

U kunt bij deze vraag meerdere antwoorden geven. Bij deze vraag kunt u namelijk aangeven welke risico's u in uw keten(s) geprioriteerd heeft en dit zullen in meeste gevallen risico's van diverse aard zijn. Het kan gaan om de zeven risico's die in de natuursteenketen vaak voorkomen. Het kan ook echter om andere risico's gaan. Indien dit laatste het geval is, kunt u de optie 'anders' aankruisen.

Indien u een bepaald risico aankruist, dient u in de toelichting bij deze vraag een korte beschrijving te geven. Denk aan ernst, omvang en aard van het risico.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft het overzicht bij deze vraag niet of niet compleet ingevuld en/of de geprioriteerde risico's niet duidelijk beschreven.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja: Het bedrijf heeft het overzicht bij deze vraag compleet ingevuld en de en/of de geprioriteerde risico's duidelijk beschreven.

1.3 Worden belanghebbenden daarbij geraadpleegd?

Kernvraag: - / Maximale score C:12

Toelichting

Voor het volledig en juist in kaart brengen van risico's en het correct prioriteren van risico's op het gebied van mensenrechten, veiligheid en milieu is het essentieel dat bedrijven gebruik maken van de kennis van personeelsleden, belanghebbenden en eventuele externe deskundigen. Bij MVO-risico's gaat het primair om het voorkomen en verminderen van negatieve effecten van de bedrijfsactiviteiten op anderen. Het ligt dan ook voor de hand een betekenisvolle dialoog aan te gaan met relevante belanghebbenden. Dit betekent in essentie dat een bedrijf luistert, antwoord geeft op de zorgen die worden geuit, deze meeneemt in de interne besluitvorming en de resultaten hiervan terugkoppelt.

Interne deskundigen kunnen bijvoorbeeld betrokken worden door bijeenkomsten te organiseren met medewerkers van relevante afdelingen zoals MVO, personeelszaken en inkoop.

Omdat het vooral gaat om de impact op rechten van anderen is het van belang om niet alleen af te gaan op informatie uit het bedrijf zelf, maar ook om met (lokale) vakbonden en experts te praten over de risico's binnen een sector of land. Consulteer zeker op het vlak van vakbondsvrijheid, kinderarbeid en gedwongen arbeid, stakeholders (waaronder werknemers, lokale ngo's en lokale vakbonden) die veel inzicht hebben in de feitelijke situatie ter plekke en laat hen weten wat er met de door hen geleverde informatie wordt gedaan.

Wat betreft de belanghebbenden is het natuurlijk allereerst van belang dat een bedrijf deze identificeert. Wie moet worden geraadpleegd, waarover en met welk doel? Het is van belang daarbij belanghebbenden die invloed op het bedrijf kunnen hebben te onderscheiden van belanghebbenden die geraakt kunnen worden door een ongunstig effect. Internationale en Nederlandse maatschappelijke organisaties hebben doorgaans een groot netwerk van belanghebbenden en hun vertegenwoordigers in landen met hoge MVO-risico's. Deze organisaties kunnen daarom een rol spelen in het identificeren van lokale contacten en het faciliteren van een lokale dialoog met relevante belanghebbenden.

Als u bent aangesloten bij een auditbedrijf die verklaringen afgeeft – bijvoorbeeld XertifiX, Fair Stone of IGEP - en u wilt risico's aanpakken via de programma's van dat auditbedrijf, let er dan op dat het raadplegen van belanghebbenden veelal geen eis is van auditbedrijven. U moet dus eerst belanghebbenden raadplegen en daarna verkennen wat auditbedrijven voor u kunnen betekenen.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf heeft bij het inventariseren en prioriteren van de risico's geen informatie van belanghebbenden meegenomen.

Gedeeltelijk:
aspecten

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde

Ja:

- Het bedrijf heeft bij het inventariseren en prioriteren van risico's informatie van belanghebbenden meegenomen.
- Het bedrijf doet dit regelmatig (bijvoorbeeld jaarlijks of tweejaarlijks)
- Het bedrijf consulteert verschillende stakeholders met diverse gebieden van expertise.

1.4 Blijft u de risico's en/of negatieve gevolgen die niet zijn geprioriteerd adresseren?

Kernvraag: - / Maximale score C:4

Toelichting

Zoals eerder al werd gesteld bij vraag 1.1 in deze stap, betekent dat aan bepaalde zaken prioriteit wordt gegeven niet dat andere zaken minder van belang zijn of dat het ene recht meer van belang zou zijn dan het andere. Niet-geprioriteerde risico's en impacts verdienen dus ook nog steeds uw aandacht maar wellicht in iets mindere mate dan de door u geprioriteerde risico's. U kunt deze niet-geprioriteerde risico's bijvoorbeeld aandacht geven door het monitoren of auditen van uw leveranciers. U kunt daarbij denken aan verklaringen van auditbedrijven als XertifiX, Fair Stone of IGEP. Hierbij wordt vaak aan diverse risico's tegelijkertijd aandacht geschonken. Ook kunt u

bijvoorbeeld door het aanpassen van uw inkooppraktijk aandacht blijven schenken aan het mitigeren van bepaalde risico's.

Richtlijnen***Nee:***

Het bedrijf heeft niet duidelijk aangegeven of en/of hoe het niet-geprioriteerde risico's adresseert.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

Het bedrijf heeft duidelijk aangegeven of en hoe het niet-geprioriteerde risico's adresseert.

Stap 3 Actieplan: voorkomen, verminderen, herstellen/compenseren

Stap 3.1 Het formuleren of bijstellen van doelstellingen op basis van de geprioriteerde risico's en/of negatieve gevolgen

1. Heeft u op basis van de (geprioriteerde) risico's en/of negatieve gevolgen doelstellingen geformuleerd of bijgesteld?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:12

Toelichting

Bij deze vraag stelt u doelstellingen op die erop gericht zijn de (eerder geprioriteerde) risico's en negatieve gevolgen te adresseren. Dat betekent dat u dus niet per se voor alle internationaal MVO-risico's tegelijk doelstellingen hoeft te formuleren als u maar goed heeft uitgelegd welke thema's om welke redenen prioriteit hebben gekregen (en welke niet).

De geformuleerde doelstellingen dienen verder specifiek te zijn en niet algemeen te zijn. Algemeen is: "Wij tolereren geen kinderarbeid". Specifiek is: "100/% van werknemers en management bij 50/% leveranciers in India wordt in 2021 getraind op het adresseren en voorkomen van seksuele intimidatie en discriminatie op de werkvloer". Met andere woorden, uw doelstellingen vloeien voort uit uw risicoanalyse en zijn geen herhaling of aanvulling van algemeen internationaal MVO-beleid.

Doelstellingen moeten zo veel mogelijk SMART (specifiek, meetbaar, actiegericht, resultaatgericht en tijdgebonden) worden geformuleerd zodat monitoring en communicatie hierover mogelijk is. Hierbij hoort het zo veel mogelijk kwantificeren van (tegen)prestaties van verschillende partijen. Dit betekent dat het moet gaan om concrete, substantiële en aanpakbare uitdagingen.

Voorbeelden van SMART-doelstellingen zijn:

- In 2021 werken we alleen nog met fabrieken en groeven in land X met beleid op kinderarbeid en lidmaatschap van een lokaal multistakeholderinitiatief actief op dit onderwerp.
- In 2025 is bij 50% van onze fabrieken in Vietnam een sociale audit gedaan met daarin aandacht voor gedwongen arbeid.
- Om de geprioriteerde risico's op het gebied veiligheid en gezondheid in fabriek X in land Y te adresseren, dient fabriek X uiterlijk in 2022 te voldoen aan de richtlijnen van XertifiX.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen doelstellingen geformuleerd terwijl het bedrijf wel risico's en/of negatieve gevolgen heeft geprioriteerd/geconstateerd.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
Ja: - De doelstellingen zijn specifiek en adresseren de (geprioriteerde) risico's en negatieve gevolgen die gevonden zijn in de risicoanalyse.
 - De doelstellingen zijn SMART geformuleerd.

1.1 Zijn deze doelstellingen uitgesplitst voor de korte, middellange en lange termijn?

Kernvraag: - / Maximale score C:4

Toelichting

Doelstellingen kunnen betrekking hebben op de korte (bijvoorbeeld 1 jaar), middellange (bijvoorbeeld 3 tot 5 jaar) of lange termijn (bijvoorbeeld 10 jaar). Een voorbeeld van

een langetermijndoelstelling is: In 2030 gebruiken wij voor 100 procent van onze artikelen natuursteen die verantwoord is geproduceerd. Een dergelijke 'stip aan de horizon' kan richting geven, motiveert en maakt uw ambities intern en extern duidelijk. Een dergelijk langetermijndoelstelling dient vervolgens wel inhoud te krijgen door het uitvoeren van acties die leiden tot de verwezenlijking van het doel. Deze acties bespreken we in de volgende stap in het due diligence proces.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen doelstellingen geformuleerd of wel, maar deze niet uitgesplitst voor de korte, middellange en de lange termijn.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja: Het bedrijf heeft doelstellingen geformuleerd en deze uitgesplitst voor de korte, middellange en de lange termijn.

Stap 3.2 Het formuleren of bijstellen van acties op basis van de geformuleerde doelstellingen

1. Heeft u op basis van de geformuleerde doelstellingen acties geformuleerd of bijgesteld?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:12

Toelichting

De eerder geformuleerde doelstellingen dient u invulling te geven door middel van acties. De acties dienen bij te dragen aan het realiseren van het doel en het adresseren van het risico. U kunt acties formuleren die betrekking hebben op uw leveranciers en acties die leiden tot veranderingen in uw eigen inkooppraktijk. Dit laatste is van belang indien u heeft geconstateerd dat er een relatie bestaat tussen het eigen inkoopbeleid en – praktijk en de geconstateerde risico's. Risico's kunnen bijvoorbeeld samenhangen met prijsbeleid, leveringstermijnen, verkrijgbaarheid van de natuursteen via andere leveranciers en duur van relaties met toeleveranciers, of met handelspraktijken als last-minute wijzigingen in orders, kwaliteitsproblemen of onverwachte nabestellingen etcetera.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen acties geformuleerd die bijdragen aan de eerder geformuleerde doelstellingen.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

- De actie heeft betrekking op de eigen inkooppraktijk en/of de leveranciers waarmee wordt gewerkt.
- De actie is specifiek en draagt bij aan het realiseren van de doelstelling en het oplossen van het probleem.

2. Werkt u bij het uitvoeren van deze acties samen met anderen, bijvoorbeeld producenten, ngo's, vakbonden of via een collectief project?

Kernvraag: - / Maximale score C:8

Toelichting

In veel gevallen zult u uw acties moeten vormgeven en uitvoeren samen met anderen. Dit heeft verschillende redenen. Alleen is uw invloed (ook wel leverage of hefboom genoemd) beperkt bij uw leveranciers en in productielanden. Samen kunt u uw invloed vergroten. Sommige acties zullen veelomvattend zijn en daarmee (te) kostbaar. Samen wordt het betaalbaar. Behalve kosten kunnen ook de tijd en/of expertise die noodzakelijk, maar niet voor handen is, redenen zijn om met anderen samen te werken.

Soms ook worden er risico's in de keten gevonden die zo groot zijn dat bedrijven, ondanks hun goede wil, dit niet alleen kunnen oplossen. Dit zijn zogenaamde hotspots. Wanneer een bedrijf met zo'n risico wordt geconfronteerd, is het aan te raden om een sectorale gemeenschappelijke aanpak te ondersteunen. Vaak is dit de meest praktische manier om dergelijke problematiek wél aan te kunnen pakken.

In genoemde gevallen zal zoveel mogelijk in samenwerking met kwetsbare/getroffen partijen en andere belanghebbenden moeten worden samengewerkt om te bepalen welke acties nodig zijn en wie welk deel van die acties op zich neemt.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf werkt niet samen met anderen bij het vormgeven en uitvoeren van acties
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:**
- Het bedrijf werkt regelmatig samen met andere bedrijven, producenten en/of partijen (bijvoorbeeld via een collectief project).
 - Partijen kunnen partijen zijn betrokken bij het Initiatief TruStone maar dat kunnen ook andere zijn zoals lokale ngo's, vakbonden, overheden, getroffen, etcetera.

3. Is er resultaat geboekt bij een of meerdere productielocaties uit uw toeleveringsketen, als gevolg van de beschreven acties?

Kernvraag: - / Maximale score C:12

Toelichting

Bij deze vraag vragen we u naar de resultaten op uw geformuleerde doelstellingen en van de uitgevoerde acties.

Ter ondersteuning:

Uw *doel* was bijvoorbeeld het uitbannen van kinderarbeid bij fabrieken A, B en C in India, Tamil Nadu voor 2022.

Uw *actie* was de fabrieken mee te laten doen in een lokaal project georganiseerd door ngo XYZ of het certificeren van de fabrieken conform standaard ABC.

Het *resultaat* is wellicht een of meerdere fabrieken zonder kinderarbeid.

Het kan ook zijn dat er nog geen resultaat is, u het resultaat (nog) niet kunt meten of dat het resultaat onbedoeld negatief is. Wat we met deze vraag beogen, is u te stimuleren resultaten te gaan meten zodat u kunt leren van het (gebrek aan) resultaat.

Indien we spreken over resultaat bedoelen we hier de resultaten voor de directbetrokkenen (in de meeste gevallen de werknemer in de fabrieken of groeven en/of de omwonenden). Resultaat kan dus bijvoorbeeld een fabriek of groeve zonder kinderarbeid zijn, maar het kan ook een hoger of leefbaar loon voor de werknemers zijn.

Belangrijk is acties en resultaten niet te verwarren. De deelname van fabrieken of groeven aan een collectief project, auditbedrijf of een training is geen resultaat maar eerder een actie. Een fabriek die als gevolg van het collectieve project, verklaring van een auditbedrijf of de training (de actie) nu een veilige en gezonde werkplek biedt aan X werknemers is het resultaat.

U dient het eventueel gerealiseerde resultaat wel te onderbouwen. Dit kan op verschillende manieren. Voorbeelden zijn:

- beschrijvingen van succesvolle participatie van leveranciers in een community based initiatief of lokaal project (bijvoorbeeld een 'child labour free zone');
- het overleggen van (audit)rapporten die het ontbreken van 'major non-compliances' op het gebied van gedwongen arbeid aantonen;

- verslagen van externe stakeholders die beschrijven hoe gevonden 'major non-compliances' op het gebied van discriminatie bij de betrokken leveranciers effectief zijn geadresseerd ('remediation').

Indien u 'ja' of 'gedeeltelijk' hebt geantwoord op deze vraag, dient u de volgende aspecten bij de toelichting op deze vraag te beschrijven: de actie, de resultaten, een onderbouwing van de resultaten, de betrokken productielocaties en het aantal betrokken werknemers en/of omwonenden of lokale bevolking.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf is (nog) niet in staat resultaat bij de betrokken productielocaties aan te tonen.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

- Het bedrijf is in staat resultaat bij een of meerdere van de betrokken productielocaties te onderbouwen via onder andere consultatie van (lokale) stakeholders en/of deelname aan lokale projecten of research en/of auditrapporten.
- Het beschreven resultaat komt de directbetrokkenen (in de meeste gevallen de werknemer) direct ten goede.
- Het bedrijf heeft beschreven welke productielocaties en hoeveel werknemers betrokken waren.
- Resultaten zijn bij voorkeur positief maar kunnen ook onbedoeld negatief of neutraal zijn. Het belangrijkste is dat men inzicht heeft in de resultaten van acties en op basis daarvan leert en bijstuurt.
- Het beschreven resultaat is gerealiseerd tijdens de looptijd van het convenant.

4. Zijn de door u ondernomen acties passend bij uw verantwoordelijkheid voor de negatieve gevolgen in de keten?

Kernvraag: - / Maximale score C:4

Toelichting

Uw verantwoordelijkheid voor negatieve gevolgen en de acties die van u worden verwacht, hangen af van de manier waarop u bij de negatieve gevolgen betrokken bent. U kunt de negatieve gevolgen namelijk veroorzaken, u kunt eraan bijdragen of u kunt er mee direct verbonden zijn. Het is belangrijk dat verschil te maken, omdat dit invloed heeft op de van u verwachte acties.

- *Veroorzaken van negatieve gevolgen:* In dit geval is er een directe relatie tussen uw handelen en de negatieve gevolgen. Een voorbeeld is een bedrijf dat zijn eigen personeelsleden of klanten discrimineert. De actie die nu van het bedrijf verwacht wordt, is het stoppen van de handeling die de negatieve gevolgen veroorzaakt en het verlenen van of meewerken aan genoegdoening voor de benadeelden. Let op: indien u negatieve gevolgen constateert bij leveranciers waarvan uzelf de (mede)eigenaar bent, valt dit vaak onder het veroorzaken van negatieve gevolgen. Als (mede)eigenaar bent u immers primair verantwoordelijk voor de omstandigheden in uw bedrijf.
- *Bijdragen aan negatieve gevolgen:* In dit geval veroorzaakt u samen met (een) andere partij(en) negatieve gevolgen. Een voorbeeld is een bedrijf dat zijn leveranciers onder druk zet door de inkooprijzen te verlagen, met als gevolg dat die leverancier (een deel van) de productie uitbesteedt aan een fabriek waar het minimumloon niet wordt betaald. Het bedrijf en de leverancier zijn in dat geval samen verantwoordelijk. De actie die van het bedrijf verwacht wordt, is het stoppen van de handeling die de negatieve gevolgen veroorzaakt en het verlenen van of meewerken aan genoegdoening voor de benadeelden. Daarnaast wordt van

het bedrijf verwacht dat het zijn invloed (leverage) gebruikt of vergroot, met als doel de negatieve gevolgen zoveel mogelijk uit te bannen.

- *Verbonden zijn met negatieve gevolgen:* In dit geval bent u via de keten direct verbonden met de negatieve gevolgen. Een voorbeeld is een bedrijf dat er via due diligence alles aan gedaan heeft om kinderarbeid in bepaalde productielocaties uit te sluiten. Tegen alle afspraken in en achter uw rug om besteedt de fabriek het werk uit aan een andere fabriek waar kinderen werkzaam zijn. U bent in dit geval niet verantwoordelijk en hoeft ook geen handeling te stoppen of genoegdoening te verlenen (al kunt u hier wel voor kiezen). Wel wordt er van u verwacht dat u uw invloed gebruikt of vergroot, met als doel de negatieve gevolgen zoveel mogelijk uit te bannen.

Als u bent aangesloten bij een auditbedrijf dat verklaringen afgeeft – bijvoorbeeld XertifiX, Fair Stone of IGEP - en u wilt risico's aanpakken via de programma's van dat auditbedrijf, let er dan op dat programma's van auditbedrijven niet per definitie een passende invulling geven aan uw verantwoordelijkheid. U moet dus eerst bepalen welke acties passend zijn en daarna verkennen wat auditbedrijven voor u kunnen betekenen.

Voor meer informatie betreffende dit onderwerp verwijzen we naar:

https://shiftproject.org/wp-content/uploads/2014/01/Shift_SERworkshop_identifyHRrisks_2014.pdf

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf heeft geen inzicht in het type betrokkenheid bij negatieve gevolgen in de keten (veroorzaken, bijdragen, verbonden) en handelt hier ook niet naar.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

- Het bedrijf heeft inzicht in het type betrokkenheid bij negatieve gevolgen in de keten (veroorzaken, bijdragen, verbonden).
- Het bedrijf handelt/onderneemt acties passend bij het type betrokkenheid.

5. Heeft u alle acties die benoemd zijn in het plan van aanpak en in het beoordelingsverslag van het afgelopen jaar opgepakt en afgehandeld?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:12

Toelichting

Op basis van de door u ingevulde due diligencevragenlijst, het door u opgestelde plan van aanpak en het uiteindelijke beoordelingsverslag, zijn bepaalde acties geformuleerd. Deze acties kunnen betrekking hebben op het adresseren van risico's en negatieve gevolgen (zoals zojuist besproken) maar kunnen ook acties betreffen voor het completeren van uw internationaal MVO-beleid, het uitvoeren van uw risicoanalyse, de externe communicatie van uw beleid, etcetera. Het formuleren van deze acties is belangrijk, maar het uitvoeren daarvan is nog veel belangrijker. Anders zou de inspanning slechts bij 'mooie woorden' blijven. Beschrijf hier daarom de voortgang van de acties van het afgelopen jaar die onderdeel waren van de due diligencevragenlijst, het plan van aanpak en het beoordelingsverslag.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf heeft niet aangegeven welke acties uit de due diligencevragenlijst, het plan van aanpak en uit het beoordelingsverslag van afgelopen jaar zijn opgepakt en afgehandeld.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

Het bedrijf ligt toe dat alle acties uit de due diligence vragenlijst, het plan van aanpak en het beoordelingsverslag van afgelopen jaar zijn opgepakt en afgehandeld.

N.v.t.

Dit antwoord kan alleen worden gekozen door bedrijven in jaar 1 en dus in het verleden nog geen actieplan hebben ingediend.

Stap 4 Monitoring en verificatie; vaststellen van verbeteringen

Stap 4.1 Het evalueren van de effectiviteit van genomen internationaal MVO-maatregelen

1. Evalueert u de voortgang van de maatregelen zoals in het plan van aanpak staat?

Kernvraag: - / Maximale score C:12

Toelichting

Het continu volgen van de voortgang is noodzakelijk wil een bedrijf weten of beleid, doelen en acties op het gebied van duurzaam ketenbeheer optimaal worden uitgevoerd en of er adequaat op geïdentificeerde risico's is gereageerd. Monitoring helpt ook om voortdurend het beleid en instrumentarium te verbeteren. Risico's voor mensenrechten, veiligheid en milieu kunnen ook gaandeweg veranderen doordat de activiteiten van ondernemingen en de context waarin deze plaatsvinden, veranderen.

Een veelgebruikte methode om voortgang te monitoren is het uitvoeren van audits bij ketenpartners. Audits door een auditbedrijf kunnen worden gebruikt om de situatie bij een fabrikant of groeve in kaart te brengen (een nul-meting), helpen bij het aan het licht brengen van bepaalde problemen en kunnen vervolgens worden gebruikt om puntsgewijs voortgang te stimuleren. Echter, audits zijn niet altijd een betrouwbaar instrument waarop gesteund kan worden. 'Abstracte' risico's zoals discriminatie en een gebrek aan vrijheid van vakvereniging zijn bijvoorbeeld moeilijk meetbaar. Ook zijn audits door bepaalde afhankelijkheidsrelaties niet altijd helemaal betrouwbaar.

Meer informatie:

- Rapport Shift over audits:

<https://shiftproject.org/resource/from-audit-to-innovation-advancing-human-rights-in-global-supply-chains/>

U dient niet alleen de externe voortgang (in de keten), maar ook de interne voortgang te volgen. In hoeverre komt u uw eigen afspraken na en volgt u uw eigen acties op? U kunt uw interne en externe doelen monitoren aan de hand van praktische indicatoren. Er zijn zogenaamde kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren. Kwantitatieve indicatoren kunnen nauwkeurige vergelijkingen geven en zijn vaak gemakkelijker in een huidig systeem te integreren. Maar omdat de impact op mensenrechten, veiligheid en milieu moeilijk te kwantificeren is, zijn ook de kwalitatieve variabelen belangrijk voor het monitoren van de voortgang op het gebied van duurzaam ketenbeheer.

Voorbeelden:

- Percentage/aantal fabrikanten en groeven dat in kaart is gebracht.
- Percentage/aantal fabrikanten en groeven dat is geaudit.
- Deadline/termijn afgesproken voor het trainen van de inkopers.
- Percentage van de getroffen stakeholders dat van mening is dat de negatieve gevolgen adequaat zijn aangepakt.
- Percentage/aantal overeengekomen actiepunten dat is geïmplementeerd binnen de vastgestelde termijnen.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf heeft geen processen om de voortgang van maatregelen te evalueren.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
Ja: - Het bedrijf evalueert periodiek de voortgang van interne en externe maatregelen.

- Het bedrijf doet dit op basis van kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren.

De resultaten zijn (kort) schriftelijk vastgelegd of verzameld.

- Er wordt (kort) uitgelegd hoe de evaluatie is gebruikt voor het bijstellen van maatregelen.

2. Raadpleegt u belanghebbenden bij het evalueren van de voortgang van maatregelen?

Kernvraag: - / Maximale score C:12

Toelichting

Het is belangrijk om belanghebbenden te betrekken in het bepalen van de informatiebehoefte omdat belanghebbenden vaak veel kennis bezitten over de misstanden met betrekking tot mensenrechten, veiligheid en milieu. Om die reden en gezien de gebreken van audits die we bij de voorgaande vraag hebben toegelicht, is het van belang inzichten die voortkomen uit audits aan te vullen met de inzichten van anderen (bijvoorbeeld lokale ngo's, vakbonden, arbeiders en omwonenden). Daarnaast vormen zij natuurlijk ook de redenen van bestaan voor het TruStone Initiatief. We doen het voor hen. Het is dus belangrijk na te gaan in hoeverre zij de maatregelen als wenselijk en effectief ervaren.

Een manier voor het betrekken van belanghebbenden in het monitoringproces is door met hen in gesprek te gaan. Zo kunnen bijvoorbeeld ngo's of vakbonden toetsen of alle relevante onderwerpen gedekt worden door de selectie van indicatoren die gemonitord zullen worden. Bij gerechtvaardigde kritiek kan de set van indicatoren nog aangepast worden. Andere manieren voor het aangaan van de dialoog zijn:

- Samenwerken met nationale en/of mondiale vakbonden voor het monitoren van de rechten van arbeiders.
- Het opzetten van fact-finding missies of monitoring in samenwerking met experts, ngo's of platforms van lokale bevolking.
- Als er een negatief sentiment heerst onder belanghebbenden, betrek er dan een partij bij die iedereen vertrouwt en laat die een assessment uitvoeren op de inspanningen die het bedrijf heeft geleverd.
- Tijdens inkoopreizen zelf in gesprek gaan met lokale ngo's of bonden maar ook met het management van de fabriek of groeve en hun werknemers (bijvoorbeeld de voorzitter van een 'worker committee' of een representant van de fabrieksvakbond).

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf heeft bij het evalueren van maatregelen belanghebbenden niet geraadpleegd.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten

Ja:

- Het bedrijf heeft bij evalueren van maatregelen belanghebbenden geraadpleegd.
- Het bedrijf doet dit regelmatig (bijvoorbeeld jaarlijks of tweejaarlijks).
- Het bedrijf beschrijft (kort) hoe de input van belanghebbenden is gebruikt bij het opstellen of bijstellen van maatregelen.

Stap 5 Communicatie en rapportage

Stap 5.1 Het extern rapporteren over uw due diligence

1. Rapporteert u publiekelijk over de due diligence in uw keten(s)?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score B:12

Toelichting

Het is belangrijk dat u uw due diligence-inspanningen deelt met anderen en daarover dus extern rapporteert. Hiermee maakt u uw inspanningen en ambities transparant en legt u als het ware verantwoording af aan uw stakeholders. Naast het delen van uw internationaal MVO-beleid (hetgeen al aan orde kwam bij vraag 1 uit stap 1.2) dient u ook kort te omschrijven hoe u internationaal MVO heeft geïntegreerd in uw organisatie en keten. U kunt dit op doen op een wijze die bij u, uw doelgroepen en de boodschap past. Dit kan dus een internationaal MVO-rapport zijn, een webpagina, blog, fact sheet, nieuwsbrief of filmpje. Additioneel kunt u ook één-op-één-gesprekken met bepaalde stakeholders voeren.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf communiceert niet publiekelijk over de uitgevoerde due diligence.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

- Het bedrijf communiceert publiek over de uitgevoerde due diligence activiteiten (het internationaal MVO beleid en een korte omschrijving van de integratie van dit beleid in de eigen organisatie en keten) .
- Er wordt publiekelijk gecommuniceerd op wijze(s) die passen bij de doelgroepen en boodschappen.

1. Rapporteert u publiekelijk over due diligence en de risico's en/of negatieve gevolgen in uw keten(s)?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:20

Toelichting

Het respecteren van mensenrechten, veiligheid en milieu gaat verder dan het verkleinen van bestaande risico's en het voorkomen van nieuwe risico's. Het gaat er ook om dat een bedrijf publiek maakt hoe het zich inspant voor duurzaam ketenbeheer. Op die manier krijgen belanghebbenden een helder beeld van de risico's en genomen maatregelen van het bedrijf.

Naast het publiek toegankelijk maken van uw internationaal MVO beleid (hetgeen al aan orde kwam bij vraag 1 uit stap 1.2) dient u hier ook nog andere informatie te delen. Het betreft:

- De genomen maatregelen om MVO te integreren in uw organisatie (procedures, trainingen, tools en systemen).
- De door u geïdentificeerde en geprioriteerde risico's en negatieve gevolgen.
- De geformuleerde doelen en acties om deze risico's te voorkomen of te beperken.
- De resultaten of de mate waarin deze acties hun doel hebben bereikt.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf communiceert niet publiekelijk over de uitgevoerde due diligence en geconstateerde risico's en/of negatieve gevolgen.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

Het bedrijf communiceert publiekelijk over de uitgevoerde due diligence activiteiten en besteedt daarbij aandacht aan:

- Het internationaal MVO-beleid

- De genomen maatregelen om MVO te integreren in de organisatie (procedures, trainingen, tools en systemen)
- De geïdentificeerde en geprioriteerde risico's en negatieve gevolgen
- De geformuleerde doelen en acties om deze risico's te voorkomen of te beperken
- De resultaten of de mate waarin deze acties hun doel hebben bereikt.

2. Rapporteert u publiek op een wijze die past bij de doelgroep(en) en boodschap(pen) van uw due diligence?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:8

Toelichting

Als u publiekelijk rapporteert over uw duediligenceactiviteiten en -resultaten, dient u de inhoud en vorm van de berichten af te stemmen op de doelgroep(en) en boodschap(pen) die u naar buiten brengt. 'Form should fit audience', wordt wel gezegd. Deze vorm kan dus variëren per doelgroep en per boodschap. U kunt diverse vormen kiezen waaronder: een internationaal MVO-rapport, een webpagina, blog, nieuwsbrief, fact sheet of filmpje. Additioneel kunt u ook één-op-één-gesprekken met bepaalde stakeholders voeren. Naast het meer structureel rapporteren via een jaarverslag of de website, is het soms ook noodzakelijk om incidenteel te rapporteren over bijvoorbeeld voorvallen, klachten of vernieuwingen van de gedragsrichtlijnen.

Leidend bij het maken van de keuze uit deze alternatieven is dat de belanghebbenden een duidelijk beeld krijgen van de relevante risico's, de gekozen aanpak van deze risico's en een evaluatie van de effectiviteit van die aanpak.

Uw externe communicatie en de feedback die u ontvangt zal weer kunnen leiden tot aanpassing van het beleid en de doelen die op het gebied van mensenrechten, veiligheid en milieu zijn gesteld. MVO-risicomanagement wordt zo een circulair proces.

Richtlijnen

- Nee:** Het bedrijf communiceert niet publiekelijk op een wijze die past bij de doelgroep(en) en boodschap(pen) van de uitgevoerde due diligence
- Gedeeltelijk:** Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
- Ja:** Het bedrijf communiceert publiekelijk op een wijze die past bij de doelgroep(en) en boodschap(pen) van de uitgevoerde due diligence.

Stap 6 Toegang tot herstel en verhaal

Stap 6.1 Het gebruiken van een klachtenmechanisme

1. Maken jullie belanghebbenden attent op het bestaan en rol van de klachten- en geschillencommissie van het Initiatief TruStone?

Kernvraag: jaar 2,3,4,5 / Maximale score C:20

Toelichting

Het Initiatief TruStone opereert conform de uitgangspunten van de OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Een van deze uitgangspunten is dat bedrijven en de multistakeholderinitiatieven waar zij bij aangesloten zijn, zogenaamde klachtenmechanismes (grievance mechanisms) opzetten. Deze mechanismes zijn van belang om het principe van 'access to remedy' oftewel 'toegang tot genoegdoening' te faciliteren. Belanghebbenden in de keten wiens rechten mogelijk zijn geschaad, kunnen hun klachten via deze mechanismes naar voren brengen. Indien klachten gegrond zijn, kan genoegdoening in de praktijk verschillende dingen betekenen zoals excuses voor de geleden schade, financiële compensatie, of het voorkomen dat de schade of negatieve impact zich herhaalt. Voor het Initiatief TruStone is afgesproken binnen één jaar nadat het Initiatief in werking is getreden, een onafhankelijke klachten- en geschillencommissie op te zetten. Dit betekent onder andere dat klachten betreffende een kwestie tussen een belanghebbende(n) die niet rechtstreeks bij het Initiatief betrokken is (bijvoorbeeld een werknemer of omwonende van een fabriek of groeve in de toeleveringsketen) en een aangesloten bedrijf over schade waarvoor de belanghebbende het bedrijf (mede)verantwoordelijk beschouwt, onder de aandacht kan worden gebracht van de klachten- en geschillencommissie. De klachten- en geschillencommissie zal in een dergelijk geval, nadat hoor en wederhoor zijn toegepast, beoordelen of is gehandeld in overeenstemming met het Initiatief. Doordat hoor en wederhoor wordt toegepast, wordt er voor zorg gedragen dat zowel de bedrijven als de getroffen personen bij de eventueel te treffen herstelmaatregelen worden betrokken. Het bedrijf zal in samenwerking met het Secretariaat van het Initiatief vervolgens moeten nagaan bij de getroffen personen of de herstelmaatregelen naar tevredenheid zijn afgehandeld.

Het is van belang dat u het belang en de rol van de klachten- en geschillencommissie voor belanghebbenden begrijpt en erkent. U kunt dit doen door belanghebbenden te wijzen op het bestaan van de klachten- en geschillencommissie. Belanghebbenden zullen immers alleen een klacht kunnen indienen indien zij op het bestaan en de rol van de commissie worden gewezen. U kunt belanghebbenden informeren over de commissie via uw Internationaal MVO-beleid of via uw website.

Richtlijnen

Nee: Het bedrijf maakt belanghebbenden niet attent op het bestaan en rol van de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief.

Gedeeltelijk: Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.
Ja:

- Het bedrijf maakt belanghebbenden attent op het bestaan en rol van de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief.
- Het bedrijf doet dit via zijn publiek toegankelijke Internationaal MVO-beleid of via zijn website.

1.1 Stimuleren jullie klachtenmechanismes bij jullie leveranciers die door de direct betrokkenen als toegankelijk en legitiem worden ervaren?

Kernvraag: - / Maximale score C:0

Toelichting

Net als van u wordt op grond van internationale richtlijnen ook van uw leveranciers verwacht dat ze een klachtenmechanisme instellen. Naast de klachten- en geschillencommissie beschreven bij de voorgaande vraag, is het daarom raadzaam klachtenmechanismes op het niveau van fabrieken en groeven in uw keten(s) te stimuleren of te verplichten. Veel klachten kunnen dan snel, goedkoop en effectief lokaal worden opgelost. Dit kan eenvoudige zaken betreffen maar ook complexe zaken waarbij management en werknemers (of hun vertegenwoordigers zoals vakbonden) consensus bereiken. In het algemeen kan je stellen dat dergelijke lokale klachtenmechanismes aan een aantal regels of effectiviteitscriteria dienen te voldoen. Een arbeider in een fabriek zal bijvoorbeeld alleen een klacht indienen als men het mechanisme vertrouwt en indien het toegankelijk is (in de eigen taal en niet te complex). Dit kanaal kan een formeel klachtensysteem zijn maar kan ook een hotline, een worker-management committee of een vertrouwenspersoon zijn. Het kan ook een mechanisme zijn gekoppeld aan een verklaring van een auditbedrijf dat u gebruikt om fabrieken of groeven te monitoren. Indicaties voor een vertrouwd en toegankelijk systeem zijn het aantal klachten (hoe-meer-hoe-beter klinkt gek maar als mensen het systeem niet vertrouwen, zullen ze niet klagen en andersom), het aantal naar tevredenheid opgeloste klachten en de mate waarin arbeiders überhaupt op de hoogte zijn van het systeem. Een auditor of uzelf kan tijdens uw bezoek aan de leverancier hieraan aandacht besteden. Hangt de procedure voor klachten of het nummer van de hotline op het prikbord, in welke taal of talen, houdt men klachten en hoe ze zijn opgelost bij, hoe spreken de arbeiders over het systeem, kennen ze het systeem?

Een vertrouwd en legitiem mechanisme op het niveau van fabrieken en groeven kan dus zeer nuttig zijn. Klachten die lokaal niet naar tevredenheid van belanghebbenden worden afgehandeld, kunnen eventueel alsnog onder de aandacht van de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief worden gebracht.

Richtlijnen

Nee:

Het bedrijf stimuleert geen klachtenmechanismes bij zijn leveranciers.

Gedeeltelijk:

Het bedrijf voldoet niet aan alle onder 'ja' genoemde aspecten.

Ja:

- Het bedrijf stimuleert klachtenmechanismes bij zijn leveranciers.
- Het bedrijf controleert via audits of eigen bezoeken aan de leveranciers of het systeem gebruikt en vertrouwd wordt door de werknemers.

Bijlage – Checklist auditbedrijven

De partijen van het Initiatief TruStone zien samenwerking met auditbedrijven die verklaringen afgeven als een waardevol onderdeel van een overkoepelend of 'groter' due diligenceproces. In het beoordelingskader is indien van toepassing beschreven bij welke stap of bij welke vraag verklaringen van auditbedrijven eventueel toegevoegde waarde kunnen bieden. In deze bijlage wordt uitgebreider ingegaan op de verschillen tussen het Initiatief TruStone en auditbedrijven en worden ook per stap in het due diligenceproces de aandachtspunten weergegeven.

1. Verschillen Initiatief TruStone en auditbedrijven

Deelname aan auditbedrijven verdient zeker aanbeveling, maar zal slechts een onderdeel zijn van de gevraagde due diligence-inspanning van deelnemers aan het Initiatief TruStone. Redenen daarvoor zijn:

- De 'basisfilosofie' van TruStone en auditbedrijven verschilt: TruStone gaat na of (downstream)bedrijven hun verantwoordelijkheid in de gehele keten waarmaken, terwijl auditbedrijven (upstream) inzoomen op slechts een onderdeel van de keten en bepaalde productielocaties of producten controleren en daarover verklaringen afgeven. Dit zal in de praktijk (meestal) betekenen dat bij leden van auditbedrijven een gedeelte van hun productielocaties en/of hun volume voldoet aan de eisen.
- Verklaringen van auditbedrijven schenken veel aandacht aan normen en werkwijze bij de producent maar vaak geen of weinig aandacht aan de normen en werkwijze bij de inkopende partij (merk, retailer of importeur). Due diligence schenkt aandacht aan beide partijen (inkopende partij en producent). Ook de inkopende partij dient beleid te formuleren, zijn inkooppraktijk aan te passen en zijn internationaal MVO-uitgangspunten in zijn eigen systemen en procedures te integreren.
- Bij auditbedrijven spelen audits die controleren of een producent of product aan bepaalde normen voldoen een prominente rol. Bij due diligence kunnen audits ook een rol spelen maar worden audits aangevuld door andere belangrijke processen als stakeholder communicatie, externe communicatie, risico-identificatie en -prioritering, collectieve projecten etcetera. Deelnemers aan het Initiatief TruStone zijn soms ook al lid van of werken met auditbedrijven die gangbaar zijn in natuursteensector. Deze auditbedrijven zijn bijvoorbeeld IGEP, XertifiX en Fair Stone.

Naast auditbedrijven zijn er ook initiatieven zoals de MVO-prestatieladder die meer uitgaan van het kader van de OESO-richtlijnen en van aangesloten bedrijven ook vragen om due diligence uit te voeren. Deze initiatieven richten zich over het algemeen niet op specifieke sectoren. In het beoordelingskader wordt daarom niet verder op deze initiatieven ingegaan. Als u lid bent van zo'n initiatief, neemt u dan contact op met het Secretariaat om te overleggen in hoeverre u al voldoet aan de eisen van TruStone.

2. Toegevoegde waarde auditbedrijven aan due diligence

Stap 1 Beleid en organisatie

1.1 Het formuleren van een internationaal MVO-beleid

Als u bent aangesloten bij een auditbedrijf dat verklaringen afgeeft – bijvoorbeeld XertifiX, Fair Stone of IGEP - en u neemt de eisen van dat auditbedrijf op in uw beleid, let er dan op dat:

- de ILO-conventies vaak wel worden benoemd, maar de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights vaak niet expliciet worden benoemd.
- met name de thema's leefbaar loon en landrechten niet altijd expliciet worden benoemd.

Die moet u nog in de verklaring opnemen.

1.2 Het integreren van internationaal MVO-beleid in de bedrijfsvoering

Het is belangrijk het internationaal MVO-beleid te delen met leveranciers en andere zakelijke relaties. Als onderdeel daarvan kunt u met leveranciers afspraken maken omtrent verklaringen van auditbedrijven.

Stap 2 Analyse van de keten

2.1 Het maken van een overzicht van de productieketen

Dit is geen eis van auditbedrijven. U moet uw productieketen in kaart brengen.

2.2 Het in kaart brengen van risico's en/of negatieve gevolgen in de productieketen

Dit is geen eis van auditbedrijven. U moet risico's en/of negatieve gevolgen in de productieketen in kaart brengen.

2.3 Het prioriteren van risico's en/of negatieve gevolgen

Prioritering naar ernst en waarschijnlijkheid is veelal geen eis van auditbedrijven. U moet dus eerst zelf in overleg met belanghebbenden prioriteren en daarna eventueel verkennen wat auditbedrijven voor u kunnen betekenen.

Stap 3 Actieplan

3.1 Het formuleren of bijstellen van doelstellingen op basis van de geprioriteerde risico's en/of negatieve gevolgen

Auditbedrijven stellen veelal doelen voor hun eigen programma's of projecten. U moet daarnaast uw eigen doelen stellen ten aanzien van de door u geprioriteerde risico's. Daarbij kunt u wel naar keurmerken verwijzen. Een voorbeeld van een SMART-doelstelling is:

- Om de geprioriteerde risico's op het gebied veiligheid en gezondheid in fabriek X in land Y te adresseren, dient fabriek X uiterlijk in 2022 te voldoen aan de eisen van auditbedrijf A.

3.2 Het formuleren of bijstellen van acties op basis van de geformuleerde doelstellingen

Projecten of programma's van auditbedrijven geven niet per definitie een passende invulling aan uw verantwoordelijkheid. U moet dus eerst bepalen welke acties passend zijn en daarna verkennen wat auditbedrijven voor u kunnen betekenen.

Stap 4 Monitoring en verificatie

4.1 Het evalueren van de effectiviteit van genomen internationaal MVO-maatregelen

Auditbedrijven evalueren de voortgang van door hen genomen maatregelen. Daarnaast moet u zelf uw voortgang op overige maatregelen evalueren.

Stap 5 Communicatie en rapportage

5.1 Het extern rapporteren over uw due diligence

Auditbedrijven rapporten zelf over hun programma's. U moet zelf rapporteren over uw due diligence en de voortgang van uw plan van aanpak.

Stap 6 Toegang tot herstel en verhaal

6.1 Het gebruiken van een klachtenmechanisme

Sommige auditbedrijven hebben een klachtenmechanisme of werken daarmee samen. Daarnaast moet u uw belanghebbenden attent maken op het bestaan en rol van de klachten- en geschillencommissie van het TruStone Initiatief.

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 630
E initiatieftrustone@ser.nl

www.imvoconvenanten.nl/nl/natuursteen

© 2020, Sociaal-Economische Raad